

CPI PADRENDA-CRESPOS

**Programación
didáctica**

Departamento de
Lingua e Literatura Galega

CURSO 2016/17

Índice

- 1) Introducción e contextualización
- 2) Contribución ao desenvolvemento das competencias clave. Concreción dos estándares de aprendizaxe avaliados da materia que forman parte dos perfís competenciais
 - 1º ESO
 - 2º ESO
 - 3º ESO
 - 4º ESO
- 3) Concreción dos obxectivos para o curso
 - Obxectivos xerais da educación secundaria
 - Obxectivos para 1º ESO
 - Obxectivos para 2º ESO
 - Obxectivos para 3º ESO
 - Obxectivos para 4º ESO
- 4) Concreción para cada estándar de aprendizaxe da temporalización, grao mínimo de consecución para superar a materia e os procedementos e instrumentos de avaliación:
 - Temporalización
 - Procedementos e instrumentos de avaliación
 - Grao mínimo de consecución para superar a materia:
 - * 1º ESO
 - * 2º ESO
 - * 3º ESO
 - * 4º ESO
- 5) Concrecións metodolóxicas da materia
- 6) Materiais e recursos didácticos que se van utilizar
- 7) Criterios de avaliación, cualificación e promoción do alumnado
 - * Para 1º, 2º e 3º ESO
 - * Para 4º ESO
- 8) Indicadores de logro para avaliar o proceso do ensino e a práctica docente
- 9) Organización das actividades de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes
- 10) Deseño da avaliación inicial e medidas individuais ou colectivas que se poidan adoptar como consecuencia dos seus resultados
- 11) Medidas de atención á diversidade
- 12) Concreción dos elementos transversais que se traballarán no curso que corresponda
- 13) Actividades complementarias e extraescolares
- 14) Mecanismos de revisión, avaliación e modificación da programación didáctica en relación cos resultados académicos e procesos de mellora

1.- Introducción e contextualización

Esta programación ten como piares fundamentais que guían o proceso de ensinanza-aprendizaxe o afianzamento das destrezas lingüísticas básicas (escoitar, falar, ler e escribir), así como a reflexión sistemática sobre a lingua e o feito literario.

En resumo, esta materia persegue o obxectivo último de crear cidadáns conscientes e interesados no desenvolvemento e a mellora da súa competencia comunicativa, capaces de interactuar satisfactoriamente en todos os ámbitos que forman e van formar parte da súa vida. Isto esixe unha reflexión sobre os mecanismos de usos orais e escritos da súa propia lingua, e a capacidade de interpretar e valorar o mundo e de formar as súas propias opinións a través da lectura crítica das obras literarias máis importantes de todo os tempos.

Ademais do currículo vixente, a programación ten en conta os criterios do Proxecto Educativo de Centro, así como as decisións adoptadas polo Departamento de Lingua e Literatura Galega e a experiencia acumulada da didáctica da área.

En concreto, a presente programación ten en conta as peculiaridades do alumnado que integra este centro CPI de Padrenda-Crespos, un centro de extracción rural, nivel socioeconómico baixo, con claro predominio da lingua galega como lingua materna e de uso habitual, e cun nivel de competencia en comunicación lingüística xeralmente inferior ao esperado na educación secundaria.

O departamento de Lingua Galega e Literatura está constituído por unha única profesora, Carmen Blanco Sieira, que exerce o cargo de Xefa de Departamento e impartirá aulas de lingua galega e literatura en 1º, 2º, 3º e 4º de ESO. Ten un total de 15 horas de clase (13 horas de lingua e literatura galega, 1 hora de oratoria e 1 hora de titoría de alumnos, dado que é a titora de 2º da ESO). Tamén é a coordinadora do EDLG.

2.- Contribución ao desenvolvemento das competencias clave. Concreción dos estándares de aprendizaxe avaliábeis da materia

1º ESO

Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso				
Obxectivos	Contidos	Crterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
Bloque 1. Comunicación oral. escoitar e falar				
▪ d ▪ e ▪ h ▪ l ▪ ñ	▪ B1.1. Comprensión, interpretación e resumo de calquera texto oral ou daqueles propios dos medios de comunicación, especialmente noticias de actualidade, próximas aos intereses do alumnado.	▪ B1.1. Comprender e interpretar a intención comunicativa e a idea xeral de textos orais (noticias de actualidade) e elaborar un resumo.	▪ LGB1.1.1. Comprende e interpreta a intención comunicativa de textos orais sinxelos (noticias de actualidade).	▪ CCL ▪ CAA
			▪ LGB1.1.2. Traslada a información	▪ CCL

Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			relevante ou a idea xeral de textos sinxelos a resumos.	▪ CAA
▪ d ▪ e ▪ h	▪ B1.2. Comprensión e interpretación de textos orais utilizados no ámbito social e educativo (instrucións, presentacións de tarefas e breves exposicións orais de temáticas variadas).	▪ B1.2. Extraer a intención comunicativa e a idea xeral de textos orais sinxelos dos ámbitos social e educativo, e seguir instrucións para realizar tarefas guiadas de aprendizaxe con progresiva autonomía.	▪ LGB1.2.1. Recoñece, xunto ao propósito e a idea xeral, os datos máis relevantes en textos orais do ámbito social e educativo.	▪ CCL ▪ CAA
			▪ LGB1.2.2. Segue instrucións para realizar tarefas de aprendizaxe con progresiva autonomía.	▪ CCL ▪ CAA
▪ a ▪ c ▪ d ▪ h	▪ B1.3. Desenvolvemento de habilidades de escoita activa con actitude de interese, de cooperación e de respecto.	▪ B1.3. Coñecer e apreciar as normas de cortesía nas intervencións orais propias e alleas, tanto espontáneas como planificadas.	▪ LGB1.3.1. Coñece e aprecia as normas que rexen a cortesía na comunicación oral (intervén na orde que lle corresponde, manifesta respecto polas opinións alleas e recoñece e rexeita a linguaxe discriminatoria).	▪ CCL ▪ CSC
			▪ LGB1.3.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre e volume) e o significado da linguaxe non verbal.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CSIEE
▪ a ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h	▪ B1.4. Escoita crítica e reflexiva das mensaxes dos medios de comunicación, con especial atención aos programas informativos.	▪ B1.4. Identificar e contrastar o propósito comunicativo en textos orais dos medios de comunicación, analizar criticamente os seus contidos e identificar prexuízos ou mensaxes discriminatorias.	▪ LGB1.4.1. Identifica a intención comunicativa, as ideas principais e as secundarias de programas informativos.	▪ CCL
			▪ LGB1.4.2. Compara o tratamento da mesma noticia en diferentes medios de comunicación e extrae conclusións a partir das coincidencias e diferenzas atopadas.	▪ CAA

Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso				
Obxectivos	Contidos	Critérios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			LGB1.4.3. Identifica e rexeita os usos lingüísticos que levan implícitos prexuízos ou discriminacións.	CSC
h o	B1.5. Coñecemento e aplicación, con axuda das tecnoloxías da información e da comunicación (TIC), de estratexias necesarias para producir textos orais sobre temas de actualidade.	B1.5. Coñecer e aplicar, con axuda das TIC, as estratexias necesarias para realizar exposicións orais planificadas e participar de forma construtiva en diversas interaccións comunicativas.	LGB1.5.1. Consulta os medios de información dixitais para seleccionar contidos relevantes e incorporalos ás súas producións.	CD CAA CSIEE
			LGB1.5.2. Emprega as TIC para facer as súas presentacións máis claras e visualmente atractivas.	CD CCL CSIEE
h o	B1.6. Valoración das producións orais emitidas cunha fonética e prosodia correcta e actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	B1.6. Valorar as producións emitidas cunha fonética e prosodia correcta e amosar unha actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	LGB1.6.1. Aprecia a emisión dunha pronuncia correcta, recoñece os erros de produción oral propia e allea e propón solucións para melloralas.	CCL CAA
			LGB1.6.2. Comprende, interpreta e rexeita os prexuízos que se poidan asociar á pronuncia da lingua galega.	CAA
			LGB1.6.3. Usa, se a posúe, a variante dialectal propia e asúmea como a variedade habitual do seu contexto.	CCL CCEC
b e g h	B1.7. Produción de discursos orais, en intervencións espontáneas, adecuados á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	B1.7. Producir textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	LGB1.7.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	CCL CSC
			LGB1.7.2. Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas	CCL

Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso				
Obxectivos	Contidos	Critérios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en especial a colocación do pronome átono, así como a fonética galega (pronuncia das sete vogais, n velar e fonema fricativo palatal xordo). ▪ LGB1.7.3. Emprega nas intervencións orais espontáneas expresións propias do galego (fraseoloxía adecuada). ▪ LGB1.7.4. Emprega nas intervencións orais espontáneas un léxico rico e variado.	▪ CCL ▪ CCL
▪ a ▪ c ▪ d ▪ h	▪ B1.8. Participación activa en situacións propias do ámbito educativo (pedido de aclaracións, intercambio de opinións e exposición de conclusións).	▪ B1.8. Participar activamente en situacións propias do ámbito educativo (pedir aclaracións, intercambiar opinións e expor conclusións).	▪ LGB1.8.1. Intervén en debates e coloquios do ámbito educativo, respectando as regras de interacción.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ LGB1.8.2. Cinguese ao tema, non divaga e atende ás instrucións da persoa moderadora nos debates e coloquios.	▪ CCL ▪ CSC
▪ a ▪ b ▪ c ▪ g ▪ h ▪ o	▪ B1.9. Coñecemento e aplicación de estratexias necesarias para falar en público: planificación do discurso, prácticas orais formais e informais.	▪ B1.9. Aplicar técnicas e estratexias para falar en público, en situacións formais ou informais, de forma individual ou en grupo.	▪ LGB1.9.1. Elabora guións para organizar os contidos de exposicións formais ou informais breves.	▪ CAA
			▪ LG1B1.9.2. Respecta os aspectos prosódicos da linguaxe non verbal (a posta en escena, os xestos e a mirada), manifesta autocontrol das emocións ao falar en público e dirixese ao auditorio con autoconfianza e seguridade	▪ CCL ▪ CSC ▪ CSIEE

Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			▪ LGB1.9.3. Adecúa a súa pronuncia á finalidade da situación comunicativa.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ LGB1.9.4. Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal ás súas producións orais.	▪ CCL ▪ CAA
			▪ LGB1.9.5. Analiza similitudes e diferenzas entre discursos formais e espontáneos.	▪ CAA
			▪ LGB1.9.6. Recoñece e avalía erros (repeticións de conectores, pobreza léxica e castelanismos) nos discursos orais propios e alleos e trata, progresivamente, de evitalos.	▪ CAA ▪ CCL
▪ a ▪ d ▪ h ▪ l ▪ ñ	▪ B1.10. Construción de discursos adecuados, cohesionados e coherentes desde o punto de vista comunicativo, sobre temas de interese persoal ou social da vida cotiá e educativa.	▪ B1.10. Producir discursos breves e comprensibles sobre temas da vida cotiá, de interese persoal ou social.	▪ LGB1.10.1. Participa en conversas informais nos que intercambia información e expresa a súa opinión, fai invitacións e ofrecementos, e pide e dá indicacións ou instrucións sinxelas.	▪ CCL ▪ CSC ▪ CSIEE ▪ CCEC
			▪ LGB1.10.2. Desenvólvese correctamente en situacións da vida cotiá que implique solicitar unha información ou un servizo.	▪ CSC ▪ CSIEE
Bloque 2. Comunicación escrita. Ler e escribir				
▪ b ▪ f ▪ h	▪ B2.1. Aplicación de técnicas de análise do contido e estratexias de lectura comprensiva.	▪ B2.1. Aplicar técnicas de análise do contido e estratexias de lectura comprensiva.	▪ LGB2.1.1. Utiliza técnicas de análise e síntese do contido: subliñados, esquemas e resumos.	▪ CCL ▪ CCA
			▪ LGB2.1.2. Recoñece a intención-	▪ CCL

Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso				
Obxectivos	Contidos	Critérios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			lidade do emisor a partir de elementos contextuais explícitos. ▪ LGB2.1.3. Reconstrúe o sentido global e compón o esquema xerarquizado das ideas. ▪ LGB2.1.4. Procura o léxico descoñecido en dicionarios, analiza a forma da palabra ou deduce o significado polo contexto. ▪ LGB2.1.5. Interpreta o significado de elementos non lingüísticos (símbolos, iconas, etc.). ▪ LGB2.1.6. Busca información para ampliar e completar o contido das mensaxes a través de distintos recursos: xornais, revistas, libros, enciclopedias, buscadores de internet. ▪ LGB2.1.7. Contrasta os contidos analizados cos coñecementos propios, antes e despois da lectura.	▪ CCL ▪ CCL ▪ CCA ▪ CCL ▪ CCL ▪ CCA ▪ CD ▪ CCL ▪ CCA
▪ d ▪ e ▪ h	▪ B2.2. Comprensión e interpretación de textos propios da vida cotiá e das relacións sociais en ámbitos próximos á experiencia do alumnado: mensaxes electrónicas ou de móbil, normas e instrucións de uso.	▪ B2.2. Comprender, interpretar e sintetizar textos da vida cotiá e das relacións sociais en ámbitos próximos á experiencia do alumnado: mensaxes electrónicas ou de móbil e normas e instrucións de uso.	▪ LGB2.2.1. Comprende, interpreta e sintetiza o contido de textos propios da vida cotiá: mensaxes electrónicas ou de móbil, de correo electrónico, normas e instrucións de uso.	▪ CCL ▪ CSC
▪ d ▪ e ▪ h	▪ B2.3. Comprensión, interpretación e síntese de textos dos medios de comunicación, fundamentalmente	▪ B2.3. Comprender, interpretar e sintetizar escritos dos medios de comunicación, especialmente, os	▪ LGB2.3.1. Comprende, interpreta e sintetiza escritos dos medios de comunicación, especialmente, os	▪ CCL ▪ CSC

Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso				
Obxectivos	Contidos	Criteria de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	textos narrativos.	narrativos e expositivos de estrutura descriptiva e secuencial.	narrativos e expositivos de estrutura descriptiva e secuencial.	
▪ d ▪ e ▪ h	▪ B2.4. Comprensión e interpretación de textos do ámbito educativo, especialmente, descriptivos, narrativos e expositivos sobre as distintas materias curriculares: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias en diversos soportes.	▪ B2.4. Comprender, interpretar e sintetizar escritos do ámbito educativo do alumnado, especialmente, textos descriptivos, narrativos e expositivos sobre as distintas materias curriculares: webs educativas, e información de dicionarios e enciclopedias en distintos soportes.	▪ LGB2.4.1. Comprende, interpreta e sintetiza textos propios da vida educativa: webs educativas, información de dicionarios, glosarios e enciclopedias en distintos soportes.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CD ▪ CSC
			▪ LGB2.4.2. Segue instrucións para realizar tarefas de aprendizaxe guiadas, con progresiva autonomía.	▪ CCL
▪ b ▪ e ▪ h	▪ B2.5. Utilización guiada da biblioteca e das TIC para obter información e consultar modelos de composición escrita.	▪ B2.5. Utilizar de forma guiada as bibliotecas e as TIC para obter información e consultar modelos de composición escrita.	▪ LGB2.5.1. Usa de forma guiada as bibliotecas e as TIC para obter información e consultar modelos de composición escrita.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CD
▪ c ▪ d ▪ h	▪ B2.6. Actitude reflexiva e crítica ante as mensaxes que transmitan prexuízos ou usos lingüísticos discriminatorios, especialmente, os que aparecen nos medios de comunicación.	▪ B2.6. Amosar unha actitude reflexiva e crítica ante as mensaxes que transmiten prexuízos e reflexionar sobre os usos lingüísticos discriminatorios.	▪ LGB2.6.1. Manifesta unha actitude crítica ante as mensaxes que transmiten prexuízos e reflexiona sobre os usos lingüísticos discriminatorios.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ LGB2.6.2. Identifica e evita o uso de expresións habituais que evidencian prexuízos de distinta natureza: relixiosos, raciais e sexistas.	▪ CCL ▪ CSC
▪ h ▪ ñ	▪ B2.7. Lectura en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados á situación comunicativa, aos patróns fonéticos do galego e aos signos de puntuación.	▪ B2.7. Ler en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados á situación comunicativa.	▪ LGB2.7.1. Le en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados e con respecto pola puntuación do texto.	▪ CCL
			▪ LGB2.7.2. Le en voz alta seguindo os patróns fonéticos do galego.	▪ CCL

Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			LGB2.7.3. Utiliza recursos das TIC para rexistrar a voz.	CCL CD
b e h	B2.8. Planificación e revisión do escrito, de forma guiada, para producir textos adecuados, coherentes, cohesionados e correctos gramaticalmente.	B2.8. Planificar, producir e revisar o escrito co fin de producir textos adecuados, coherentes, cohesionados e correctos gramaticalmente.	LGB2.8.1. Utiliza esquemas sinxelos e notas para ordenar as ideas e estruturar o contido do texto.	CCL
			LG2.8.2. Adecúa o texto ao rexistro coloquial ou formal segundo o requira a situación comunicativa.	CCL
			LGB2.8.3. Utiliza elementos lingüísticos e discursivos esenciais para a cohesión das ideas: conectores textuais básicos, e concordancias dentro do sintagma nominal e dentro do sintagma verbal.	CCL
			LGB2.8.4. Puntúa o texto en relación coa organización oracional e a forma do texto (os parágrafos e a distribución e organización das ideas expresadas).	CCL
			LGB2.8.5. Revisa o texto con respecto ás normas morfolóxicas, ortográficas e tipográficas.	CCL CD
b e h	B2.9. Producción, en formato papel ou dixital, de textos propios da vida cotiá e das relacións sociais: notas, cartas, avisos, mensaxes electrónicas ou de móbil.	B2.9. Producir, en formato papel ou dixital, textos sinxelos propios da vida cotiá e das relacións sociais: notas, cartas, avisos, mensaxes electrónicas ou de móbil.	LGB2.9.1. Produce textos propios das relacións sociais: notas, cartas, avisos, mensaxes electrónicas ou de móbil.	CCL CD CSC
b e	B2.10. Producción, a partir dun modelo, de textos propios dos medios de comunicación, fundamen-	B2.10. Producir, a partir dun modelo, textos propios dos medios de comunicación, fundamentalmente,	LGB2.10.1. Produce, a partir dun modelo, textos propios dos medios de comunicación, fundamentalmen-	CCL CD

Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso				
Obxectivos	Contidos	Critérios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ h	talmente, noticias, en formato papel ou dixital.	noticias, en formato papel ou dixital.	te, noticias, en formato papel ou dixital.	▪ CSC
			▪ LGB2.10.2. Coñece a estrutura do xornal (seccións e xéneros) e os elementos paratextuais que acompañan as noticias.	▪ CCL
▪ b ▪ e ▪ h	▪ B2.11. Produción, en soporte impreso ou dixital, de textos propios da vida educativa, especialmente, resumos, exposicións sinxelas e conclusións sobre as tarefas e aprendizaxes realizadas.	▪ B2.11. Producir, en soporte impreso ou dixital, textos propios da vida educativa, especialmente, resumos, exposicións sinxelas e conclusións sobre as tarefas e aprendizaxes realizadas.	▪ LGB2.11.1. Produce, en formato papel ou dixital, textos descritivos, narrativos e expositivos propios da vida educativa, especialmente, resumos, exposicións sinxelas e conclusións sobre tarefas e aprendizaxes realizadas.	▪ CCL ▪ CD
▪ b ▪ e ▪ h	▪ B2.12. Produción, en soporte impreso ou dixital, de textos de distintos xéneros: descrições, narracións de feitos e exposicións de ideas e conceptos.	▪ B2.12. Producir textos de distintos xéneros: descrições, narracións de feitos e exposicións de ideas e conceptos.	▪ LGB2.12.1. Produce textos de distintos xéneros: descrições, narracións de feitos e exposicións de ideas e conceptos.	▪ CCL
▪ b ▪ e ▪ h ▪ f	▪ B2.13. Uso, con progresiva autonomía, das TIC (procesadores de textos e correctores ortográficos) na planificación, revisión e presentación dos escritos.	▪ B2.13. Usar, con progresiva autonomía, as TIC (procesadores de texto e correctores ortográficos) para planificar, revisar e mellorar a presentación dos escritos.	▪ LGB2.13.1. Utiliza, con progresiva autonomía, as funcións básicas dun procesador de textos para organizar os contidos e mellorar a presentación.	▪ CCL ▪ CD
			▪ LGB2.13.2. Emprega os correctores ortográficos para resolver dúbidas e revisar a ortografía.	▪ CCL ▪ CD
▪ b ▪ f ▪ h	▪ B2.14. Autoavaliación da aprendizaxe da lingua cunha actitude activa e de confianza.	▪ B2.14. Avaliar o seu proceso de aprendizaxe cunha actitude activa e de confianza.	▪ LGB2.14.1. Participa, de modo guiado, nas tarefas de revisión e mellora das producións propias e alleas.	▪ CCL ▪ CAA

Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			LGB2.14.2. Acepta o erro como parte do proceso de aprendizaxe e mostra unha actitude positiva de superación.	CCL CAA
Bloque 3. Funcionamento da lingua				
b e l	B3.1. Recoñecemento, explicación e uso de léxico suficientemente amplo e preciso, con incorporación de fraseoloxía e de vocabulario temático a partir de campos léxicos traballados na aula.	B3.1. Recoñecer, explicar e usar léxico amplo e preciso coa presenza da fraseoloxía e vocabulario traballado na aula.	LGB3.1.1. Utiliza un vocabulario amplo e preciso para expresarse con claridade nun rexistro axeitado á situación.	CCL
a d e	B3.2. A fonética e a fonoloxía do galego, con especial atención a posibles interferencias.	B3.2. Recoñecer e usar a fonética da lingua galega.	LGB3.2.1. Recoñece e pronuncia correctamente os fonemas propios da lingua galega.	CCL CAA
b e n l	B3.3. Uso eficaz dos dicionarios e doutras fontes de consulta, tanto en papel como en soporte electrónico, especialmente sobre clases de palabras e normativa.	B3.3. Usar eficazmente os dicionarios ou calquera outra fonte de consulta en calquera soporte, para resolver dúbidas e para progresar na aprendizaxe autónoma.	LGB3.3.1. Obtén, de xeito autónomo, información lingüística relativa á clase de palabras e a normativa en dicionarios, en diferentes soportes, e noutras obras de consulta.	CCL CD
b e	B3.4. Aplicación e valoración das normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	B3.4. Aplicar e valorar as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	LGB3.4.1. Aplica correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega. LGB3.4.2. Aplica estratexias para a corrección lingüística, gramatical e ortográfica dos textos.	CCL CCL
e	B3.5. Análise e uso reflexivo da puntuación en relación coa cohesión textual.	B3.5. Analizar e usar correctamente a puntuación, de acordo coa cohesión textual.	LGB3.5.1. Analiza e usa correctamente a puntuación de acordo coa cohesión textual.	CCL
b	B3.6. Recoñecemento, uso e expli-	B3.6. Recoñecer e explicar o uso	LGB3.6.1. Recoñece e explica o	CCL

Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso				
Obxectivos	Contidos	Critérios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ e	cación das categorías gramaticais básicas (substantivo, adxectivo cualificativo, verbo, adverbio, etc.) así como a diferenza entre palabras flexivas e non flexivas para a creación e comprensión de textos.	das distintas categorías gramaticais, utilizar este coñecemento para distinguir erros e diferenciar as flexivas das non flexivas.	uso das categorías gramaticais nos textos, utiliza este coñecemento para corrixir erros e distingue as flexivas das non flexivas.	▪ CAA
▪ e ▪ l ▪ n	▪ B3.7. Recoñecemento, uso e reflexión dos mecanismos da cohesión textual como a deixe persoal.	▪ B3.7. Recoñecer, usar e reflexionar sobre os mecanismos da cohesión textual como a deixe persoal.	▪ LGB3.7.1. Recoñece e explica nos textos as referencias deícticas persoais.	▪ CCL ▪ CAA
▪ e ▪ h	▪ B3.8. Recoñecemento, uso e explicación dos conectores textuais máis comúns, en particular os temporais e explicativos.	▪ B3.8. Recoñecer, usar e explicar os conectores textuais máis comúns (sobre todo os temporais e os explicativos).	▪ LGB3.8.1. Identifica, explica e usa distintos tipos de conectores textuais máis comúns, en particular os temporais e explicativos.	▪ CCL ▪ CAA
▪ e ▪ h	▪ B3.9. Coñecemento das regras de concordancia e das funcións sintácticas principais no seo da oración para elaborar enunciados cun estilo cohesionado e correcto.	▪ B3.9. Coñecer as regras de concordancia e das funcións sintácticas principais no seo da oración para elaborar enunciados cun estilo cohesionado e correcto.	▪ LGB3.9.1. Producir textos orais e escritos de diferentes xéneros, usando as regras de concordancia. ▪ LGB3.9.2. Identificar as funcións sintácticas no seo da oración.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CCL ▪ CAA
▪ e ▪ h	▪ B3.10. Recoñecemento das modalidades asertivas, interrogativas, exclamativas, desiderativas, dubitativas e imperativas en relación coa intención comunicativa do emisor.	B3.10. Recoñecer as modalidades asertivas, interrogativas, exclamativas, desiderativas, dubitativas e imperativas en relación coa intención comunicativa do emisor.	▪ LGB3.10.1. Recoñece as modalidades asertivas, interrogativas, exclamativas, desiderativas, dubitativas e imperativas en relación coa intención comunicativa do emisor.	▪ CCL ▪ CAA
▪ e	▪ B3.11. Coñecemento, uso e aplicación das estratexias necesarias de autoavaliación, aceptando o erro como parte do proceso.	▪ B3.11. Aplicar progresivamente o coñecemento e o uso das estratexias de autoavaliación e a aceptación do erro como parte do proceso de aprendizaxe.	▪ LGB3.11.1. Recoñece os erros nas producións orais e escritas propias e alleas a partir da avaliación e autoavaliación.	▪ CCL ▪ CAA

Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso				
Obxectivos	Contidos	Criteria de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ b ▪ e ▪ h	▪ B3.12. Participación en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, relacionados cos elementos transversais e nos que se eviten estereotipos lingüísticos ou culturais.	▪ B3.12. Participar en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, relacionados cos elementos transversais e nos que se eviten estereotipos lingüísticos ou culturais.	▪ LGB3.12.1. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CD
▪ b ▪ e	▪ B3.13. Identificación e progresiva utilización dos coñecementos sobre as linguas para desenvolver unha competencia comunicativa integrada.	▪ B3.13. Reflexionar sobre o sistema e as normas de uso das linguas, mediante a comparación e a transformación de textos, enunciados e palabras, e utilizar estes coñecementos para solucionar problemas de comprensión e para a produción de textos.	▪ LGB3.13.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e produción dos textos traballados en calquera das outras.	▪ CCL ▪ CAA
Bloque 4. Lingua e sociedade				
▪ ñ ▪ o	▪ B4.1. Valoración das linguas como medios de relación interpersonal e de sinal de identidade dun pobo. ▪ B4.2. O plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade. ▪ B4.3. A lusofonía.	▪ B4.1. Valorar as linguas como medios de relación interpersonal e de sinal de identidade dun pobo, valorar positivamente o plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade e coñecer a lusofonía e achegarse ás culturas que a integran.	▪ LGB4.1.1. Valora a lingua como instrumento co cal se constrúen todos os saberes e como medio de relación interpersonal e de sinal de identidade dun pobo a través da identificación de elementos lingüísticos de noso na literatura de tradición oral e no xénero humorístico. ▪ LGB4.1.2. Coñece as linguas que se falan en Galicia. ▪ LGB4.1.3. Coñece os territorios que forman parte da comunidade	▪ CCL ▪ CCL ▪ CCL

Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			lusófono.	
			LGB4.1.4. Coñece recursos en rede de lecer (literatura de tradición oral, música e xogos) en lingua galega adaptados á súa idade.	CCL CD CCEC
ñ o	B4.4. Análise da situación sociolingüística, a partir do contexto familiar do alumnado.	B4.2. Describir e analizar a situación sociolingüística de Galicia a partir do estudo dos contextos familiares do alumnado.	LGB4.2.1. Describe e analiza a situación sociolingüística de Galicia a partir do estudo do seu contexto familiar e a do resto do alumnado. LGB4.2.2. Coñece e valora os antropónimos galegos.	CCL CCL
ñ o	B4.5. Desenvolvemento de actitudes positivas cara ao proceso de recuperación do galego, favorecendo o xurdimento de vínculos positivos cara ao seu uso e conciencia da necesidade e das potencialidades de enriquecemento persoal e colectivo do uso normalizado da lingua galega.	B4.3. Adquirir vínculos positivos cara ao uso do galego e asumir a importancia da contribución individual no desenvolvemento da lingua galega.	LGB4.3.1. Analiza a súa propia práctica lingüística e valora a importancia de contribuír individual e socialmente á normalización da lingua galega.	CCL CSC
ñ o	B4.6. Situación sociolingüística e legal das linguas de España.	B4.4. Coñecer a situación sociolingüística e legal das linguas de España.	LGB4.4.1. Coñece a lexislación que regula os dereitos lingüísticos individuais.	CCL CSC
ñ o	B4.7. Prexuízos lingüísticos.	B4.5. Identificar os prexuízos lingüísticos e analizar a situación persoal en relación a eles.	LGB4.5.1. Coñece o que é un prexuízo. Detecta e analiza a presenza de novos e vellos prexuízos cara ao galego na súa práctica lingüística e na do seu contorno.	CCL CSC

Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ h ▪ ñ ▪ o	▪ B4.8. Recoñecemento e valoración dos principais fenómenos que caracterizan as variedades diatópicas do galego.	▪ B4.6. Recoñecer e apreciar as variantes diatópicas do galego.	▪ LGB4.6.1. Aprecia as variantes diatópicas do galego como símbolo de riqueza lingüística e cultural.	▪ CCL ▪ CCEC
			▪ LGB4.6.2. Rexeita os prexuízos sobre as variedades dialectais e utiliza os trazos propios da súa zona.	▪ CCL
			▪ LGB4.6.3. Coñece as principais variantes diatópicas do galego e clasifica producións lingüísticas segundo o bloque dialectal ao que pertencen.	▪ CCL
Bloque 5. Educación literaria				
▪ h ▪ l	▪ B5.1. Lectura, con regularidade e de maneira guiada, de obras literarias para desenvolver o criterio lector; exposición da opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relación do seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos e asimilación dos trazos estéticos xerais que definen cada texto.	▪ B5.1. Ler, con regularidade e de maneira guiada, obras literarias para desenvolver o criterio lector; expor unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relacionando o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos, procurando assimilar os trazos estéticos xerais que definen cada texto.	▪ LGLB5.1.1. Le, con regularidade e de maneira guiada, obras literarias para desenvolver o criterio lector; expón unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relaciona o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos, e asimila os trazos estéticos xerais que definen cada texto.	▪ CCL
			▪ LGLB5.2.1. Compara textos literarios e non literarios e describe as súas diferenzas e similitudes.	▪ CCL
▪ h ▪ l	▪ B5.2. Comparación de textos literarios e non literarios e diferenciación de textos dos tres grandes xéneros a partir dos seus trazos característicos máis xerais.	▪ B5.2. Comparar textos literarios e non literarios e diferenciar textos dos tres grandes xéneros a partir dos seus trazos característicos máis xerais.	▪ LGLB5.2.2. Diferencia textos dos tres grandes xéneros a partir dos seus trazos característicos máis xerais.	▪ CCL
			▪ LGLB5.2.1. Compara textos literarios e non literarios e describe as súas diferenzas e similitudes.	▪ CCL

Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso				
Obxectivos	Contidos	Critérios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ h ▪ l	▪ B5.3. Lectura expresiva e comprensiva, audicións de poemas recitados ou cantados, determinación da temática ou temáticas abordadas e descrición dos valores estilísticos dos textos.	▪ B5.3. Ler expresiva e comprensivamente, facer audicións de poemas recitados ou cantados, sinalar a temática ou temáticas abordadas e describir os valores estilísticos dos textos.	▪ LGLB5.3.1. Le expresiva e comprensivamente, fai audicións de poemas recitados ou cantados, sinala a temática ou temáticas abordadas e describe os valores estilísticos dos textos.	▪ CCL
▪ h ▪ l	▪ B5.4. Lectura expresiva e comprensiva de textos narrativos breves e recoñecemento da funcionalidade dos elementos formais básicos.	▪ B5.4. Ler expresiva e comprensivamente textos narrativos breves e recoñecer a funcionalidade dos elementos formais básicos.	▪ LGLB5.4.1. Le expresiva e comprensivamente textos narrativos breves e recoñece a funcionalidade dos elementos formais básicos.	▪ CCL
▪ h ▪ l	▪ B5.5. Lectura dramatizada e comprensiva, visionado de pezas teatrais e apreciación dos seus compoñentes e procedementos máis relevantes.	▪ B5.5. Ler dramatizada e comprensivamente, visionar pezas teatrais e apreciar os seus compoñentes e procedementos máis relevantes.	▪ LGLB5.5.1. Le dramatizada e comprensivamente, visiona pezas teatrais e aprecia os seus compoñentes e procedementos máis relevantes.	▪ CCL
▪ h ▪ l ▪ n	▪ B5.6. Produción de textos sinxelos de intención estética, servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.	▪ B5.6. Escribir textos sinxelos de intención estética, servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.	▪ LGLB5.6.1. Escribe textos sinxelos de intención estética, servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.	▪ CCL ▪ CCEC
▪ h ▪ l ▪ n	▪ B5.7. Descrición e caracterización dos trazos definitorios básicos do cómic e a canción como linguaxes artísticas.	▪ B5.7. Describir e caracterizar os trazos definitorios básicos do cómic e a canción como linguaxes artísticas.	▪ LGLB5.7.1. Describe e caracteriza os trazos definitorios básicos do cómic como linguaxe artística. ▪ LGB5.7.2. Identifica e describe, nun cómic dado, os principais trazos definitorios. ▪ LGLB5.7.3. Describe e caracteriza os trazos definitorios básicos da canción como linguaxe artística.	▪ CCL ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CCEC

Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			▪ LGB5.7.4. Identifica e describe, nunha canción dada, os seus principais trazos definitorios.	▪ CCL ▪ CCEC
▪ e ▪ h ▪ l	▪ B5.8. Familiarización, seguindo unhas pautas orientadoras, co emprego dos fondos e recursos que ofrecen as bibliotecas, incluídas as virtuais, para a procura de información básica e a resolución de dúbidas de traballo.	▪ B5.8. Familiarizarse, seguindo unhas pautas orientadoras, co emprego dos fondos e recursos que ofrecen as bibliotecas, incluídas as virtuais, para a procura de información básica e a resolución de dúbidas de traballo.	▪ LGLB5.8.1. Familiarízase, seguindo unhas pautas orientadoras, co emprego dos fondos e recursos que ofrecen as bibliotecas, incluídas as virtuais, para a procura de información básica e a resolución de dúbidas de traballo.	▪ CCL ▪ CD

Lingua Galega e Literatura. ESO. 3º Curso				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
Bloque 1. Comunicación oral. escoitar e falar				
▪ d ▪ e ▪ h	▪ B1.1. Comprensión e interpretación de textos orais propios dos medios de comunicación audiovisual, con especial atención ás entrevistas, noticias, crónicas e reportaxes.	▪ B1.1. Comprender e interpretar a intención comunicativa implícita e explícita, o tema, a idea principal e as secundarias, o datos relevantes de textos orais dos medios de comunicación audiovisual.	▪ LGB1.1.1. Comprende o sentido global e identifica a intención comunicativa e a estrutura de textos orais propios dos medios de comunicación audiovisual (entrevistas, noticias, crónicas e reportaxes).	▪ CCL
			▪ LGB1.1.2. Interpreta textos orais e traslada a información relevante a esquemas ou resumos.	▪ CCL
▪ d ▪ e ▪ h	▪ B1.2. escoita crítica e reflexiva ante as mensaxes discriminatorias dos medios de comunicación, con especial atención aos programas de carácter informativo: noticias reportaxes e crónicas.	▪ B1.2. Identificar o propósito comunicativo en textos orais dos medios de comunicación, analizar criticamente os seus contidos e interpretar as connotacións e mensaxes discriminatorias implícitas.	▪ LGB1.2.1. Diferencia as ideas principais e as secundarias e identifica a intención comunicativa de programas de carácter informativo: noticias, reportaxes e crónicas.	▪ CCL ▪ CAA
			▪ LGB1.2.2. Compara o tratamento da mesma noticia en diferentes medios de comunicación e extrae conclusións a partir das coincidencias e diferenzas atopadas.	▪ CCL ▪ CAA
			▪ LGB1.2.3. Reflexiona sobre as mensaxes e rexeita usos lingüísticos que levan implícitos prexuízos e discriminacións.	▪ CCL ▪ CSC
▪ d ▪ e ▪ h	▪ B1.3. Comprensión, interpretación e valoración de textos expositivos e argumentativos.	▪ B1.3. Comprender, interpretar e valorar textos orais expositivos e argumentativos.	▪ LGB1.3.1. Identifica as ideas principais e secundarias dun texto oral expositivo ou argumentativo, formal ou informal, producido na variante estándar ou en calquera das variedades dialectais.	▪ CCL

Lingua Galega e Literatura. ESO. 3º Curso				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			▪ LGB1.3.2. Recoñece a intención comunicativa dos textos. ▪ LGB1.3.3. Diferencia as explicacións dos argumentos.	▪ CCL ▪ CCL ▪ CAA
▪ d ▪ e ▪ h	▪ B1.4. Comprensión, interpretación e valoración de textos orais usados no ámbito educativo (presentacións, relatorios e intervencións en mesas redondas).	▪ B1.4. Comprender textos orais expositivos e argumentativos utilizados no ámbito educativo (presentacións, relatorios e intervencións en mesas redondas) e identificar as ideas principais e secundarias, o propósito comunicativo implícito ou explícito, e diferenciar as explicacións dos argumentos.	▪ LGB1.4.1. Identifica a intención comunicativa, a tese e os argumentos dos debates, relatorios e mesas redondas dentro do ámbito educativo e elabora un esquema ou resumo.	▪ CCL ▪ CCA
			▪ LGB1.4.2. Recoñece os procedementos lingüísticos para manifestarse a favor ou en contra.	▪ CCL ▪ CSC
▪ a ▪ c ▪ d ▪ h	▪ B1.5. Desenvolvemento de habilidades de escoita cunha actitude de interese, cooperación e respecto ante as intervencións orais, sobre todo en exposicións do profesorado ou do alumnado.	▪ B1.5. Coñecer e usar as normas de cortesía nas intervencións orais propias e alleas da actividade educativa, tanto espontáneas como planificadas.	▪ LGB1.5.1. Coñece, aprecia e usa as normas que rexen a cortesía na comunicación oral (intervén na quenda que lle corresponde, respecta as opinións e recoñece e rexeita a linguaxe discriminatoria).	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
			▪ LGB1.5.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre e volume) e o significado dos trazos máis característicos da linguaxe non verbal.	▪ CCL ▪ CSC ▪ CSIEE
▪ h ▪ o	▪ B1.6. Valoración das producións orais emitidas cunha fonética galega correcta e actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	▪ B1.6. Valorar as producións emitidas cunha fonética galega correcta e actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	▪ LGB1.6.1. Aprecia a emisión dunha pronuncia galega correcta, recoñece os erros de produción oral propia e allea a partir da práctica habitual de autoavaliación e propón solucións para melloralas.	▪ CCL ▪ CAA

Lingua Galega e Literatura. ESO. 3º Curso				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			▪ LGB1.6.2. Comprende, interpreta e rexeita os prexuízos que se poidan asociar á maneira de pronunciar a lingua galega.	▪ CAA
			▪ LGB1.6.2. Usa a variante dialectal propia e asúmea como a variedade habitual do seu contexto.	▪ CCL ▪ CCEC
▪ a ▪ c ▪ d ▪ h	▪ B1.7. Participación activa en situacións propias do ámbito educativo e de interese para o alumnado que xeren intercambio de opinión..	▪ B1.7. Participar activamente en situación propias do ámbito educativo e de interese para o alumnado que xeren intercambio de opinión.	▪ LGB1.7.1. Participa activamente en debates ou coloquios, respecta as regras de interacción, intervención e cortesía, manifesta as súas opinións e respecta as dos demais.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ LGB1.7.2. Cínguese ao tema, non divaga e atende ás instrucións do moderador nos debates e coloquios.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ LGB1.7.3. Avalía as intervencións propias e alleas.	▪ CAA
			▪ LGB1.7.4. Respecta as quendas de palabra, o espazo, xestícula de xeito adecuado, escoita activamente os demais e usa fórmulas de saúdo e despedida.	▪ CCL ▪ CSC
▪ a ▪ b ▪ c ▪ g ▪ h ▪ o	▪ B1.8. Coñecemento, uso e aplicación de técnicas e estratexias necesarias para falar en público: planificación do discurso nas prácticas orais formais e informais.	▪ B1.8. Aplicar técnicas e estratexias para falar en público, en situacións formais ou informais, de forma individual ou en grupo.	▪ LGB1.8.1. Elabora guións para organizar os contidos de exposicións formais ou informais breves.	▪ CAA
			▪ LGB1.8.2. Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas ou formais respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en	▪ CCL

Lingua Galega e Literatura. ESO. 3º Curso				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			especial a colocación do pronome átono, así como a fonética galega (pronuncia das sete vogais, n velar e fonema fricativo palatal xordo).	
			▪ LGB1.8.3. Emprega nas intervencións orais expresións propias do galego: infinitivo conxugado e fraseoloxía adecuada.	▪ CCL
			▪ LGB1.8.4. Fai uso dos aspectos prosódicos da linguaxe non verbal (a presentación, a posta en escena, os xestos e a mirada), manifesta autocontrol das emocións ao falar en público e dirixese ao auditorio con autoconfianza e seguridade.	▪ CCL ▪ CSC ▪ CSIEE
			▪ LGB1.8.5. Emprega nas intervencións orais espontáneas un léxico rico e variado.	▪ CCL
			▪ LGB1.8.6. Adecúa a súa pronuncia á finalidade da práctica oral.	▪ CCL ▪ CAA
			▪ LGB1.8.7. Recoñece e avalía erros (repeticións de conectores, pobreza léxica e castelanismos) nos discursos orais propios e alleos e trata, progresivamente, de evitalos.	▪ CAA ▪ CCL
▪ a ▪ d ▪ h ▪ l	▪ B1.9. Construción de discursos adecuados a distintos rexistros, coherentes e ben organizados sobre temas de interese persoal ou	▪ B1.9. Producir discursos breves e comprensibles, nun rexistro neutro, informal ou máis culto, sobre temas da vida cotiá ou educativa.	▪ LGB1.9.1. Participa en conversas informais nos que intercambia información e expresa a súa opinión.	▪ CCL ▪ CSC ▪ CSIEE ▪ CCEC

Lingua Galega e Literatura. ESO. 3º Curso				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ ñ	social da vida cotiá e educativa.		▪ LGB1.9.2. Desenvólvese correctamente en situacións da vida cotiá que implique solicitar unha información ou un servizo.	▪ CSC ▪ CSIEE
			▪ LGB1.9.3. Utiliza as fórmulas de tratamento e as regras de cortesía axeitadas ao destinatario e á situación comunicativa.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ LGB1.9.4. Realiza e explica resumos ou exposicións educativas sinxelas.	▪ CCL
▪ b ▪ e ▪ g ▪ h	▪ B1.10. Coñecemento e aplicación, con axuda das TIC, de técnicas e estratexias para a produción de textos orais sobre temas de actualidade.	▪ B1.10. Coñecer e aplicar, con axuda das TIC, técnicas e estratexias para realizar exposicións orais planificadas.	▪ LGB1.10.1. Consulta os medios de información dixitais para seleccionar contidos relevantes e incorporalos ás súas producións.	▪ CD ▪ CAA ▪ CSIEE
			▪ LGB1.10.2. Emprega as TIC para facer as súas presentacións máis claras e atractivas visualmente.	▪ CD ▪ CCL ▪ CSC
Bloque 2. Comunicación escrita. Ler e escribir				
▪ b ▪ f ▪ h	▪ B2.1. Uso de técnicas de análise do contido e estratexias que facilitan a lectura comprensiva e crítica de textos.	▪ B2.1. Aplicar técnicas e estratexias que facilitan a lectura comprensiva e crítica de textos.	▪ LGB2.1.1. Usa técnicas de síntese do contido dos textos: subliñados, esquemas e resumos.	▪ CCL ▪ CAA
			▪ LGB2.1.2. Usa técnicas de ampliación e organización da información: táboas, cadros, gráficos e mapas conceptuais.	▪ CCL ▪ CAA
			▪ LGB2.1.3. Busca e asimila o significado de palabras do rexistro formal e incorpóraas progresivamente	▪ CCL ▪ CAA

Lingua Galega e Literatura. ESO. 3º Curso				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			ao seu vocabulario.	
			▪ LGB2.1.4. Relaciona a información explícita e implícita dun escrito en función do contexto.	▪ CCL ▪ CAA
▪ d ▪ e ▪ h	▪ B2.2. Comprensión e interpretación de textos propios da vida cotiá e das relacións sociais: convocatorias, actas de reunión e regulamentos.	▪ B2.2. Comprender e interpretar textos da vida cotiá e das relacións sociais: convocatorias, actas de reunión e regulamentos.	▪ LGB2.2.1. Comprende e interpreta textos propios da vida cotiá e das relacións sociais: convocatorias, actas de reunión e regulamentos.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ LGB2.2.2. Identifica os trazos característicos dun escrito (tipografía, distribución de espazos e escollos léxicos) coa tipoloxía textual (convocatoria, actas de reunión e regulamentos).	▪ CCL
▪ d ▪ e ▪ h	▪ B2.3. Comprensión e interpretación de textos propios dos medios de comunicación e distinción dos contidos informativos e das opinións en entrevistas, crónicas e reportaxes.	▪ B2.3. Comprender e interpretar escritos propios dos medios de comunicación e distinguir entre información e opinión en entrevistas, crónicas e reportaxes.	▪ LGB2.3.1. Comprende e interpreta textos xornalísticos, fundamentalmente en entrevistas, crónicas e reportaxes.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ LGB2.3.2. Distingue entre os contidos informativos e as opinións que se expresan nos textos xornalísticos.	▪ CCL ▪ CSC
▪ d ▪ e ▪ h	▪ B2.4. Comprensión e interpretación dos textos propios do ámbito educativo, especialmente os expositivos e explicativos (enciclopedias, webs educativas e outros materiais de consulta).	▪ B2.4. Comprender e interpretar textos de carácter educativo, especialmente os expositivos e explicativos: enciclopedias, webs educativas e outros materiais de consulta.	▪ LGB2.4.1. Comprende e interpreta textos propios do ámbito educativo, especialmente os expositivos e explicativos elaborados a partir da información obtida nas bibliotecas.	▪ CCL ▪ CAA
			▪ LGB2.4.2. Consulta fontes xerais (enciclopedias) e especializadas (monográficos e webs temáticas)	▪ CCL ▪ CAA ▪ CD

Lingua Galega e Literatura. ESO. 3º Curso				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			para ampliar a información e mellorar o coñecemento da mensaxe.	
			LGB2.4.3. Interpreta, deduce e explica a información que aparece en diagramas, gráficas e mapas conceptuais.	CCL CAA
b h	B2.5. Identificación do tema e dos subtemas, a estrutura comunicativa das mensaxes e a intención do emisor dos textos expositivos e explicativos.	B2.5. Identificar o tema, os subtemas e a estrutura comunicativa dos textos expositivos e explicativos.	LGB2.5.1. Interpreta o sentido global e compón o esquema xerarquizado das ideas de textos expositivos e explicativos.	CCL CAA
			LGB2.5.2. Identifica a estrutura comunicativa das mensaxes escritas e a intención do emisor.	CCL
b e g h	B2.6. Uso case autónomo dos recursos que ofrecen as bibliotecas e as TIC para obter, organizar e seleccionar a información.	B2.6. Usar, de maneira case autónoma, os recursos que ofrecen as bibliotecas e outros recursos relacionados coas TIC para obter, organizar e seleccionar información.	LGB2.6.1. Aplica correctamente o sistema de procura na biblioteca e nos buscadores de internet para obter, organizar e seleccionar información.	CCL CAA CD
a c d h	B2.7. Actitude reflexiva e crítica ante a lectura de calquera tipo de texto, para detectar prexuízos e discriminacións.	B2.7. Manifestar unha actitude reflexiva e crítica ante a lectura de calquera tipo de texto, para detectar prexuízos e discriminacións.	LGB2.7.1. Identifica e expresa posturas de acordo e desacordo sobre aspectos parciais ou globais dun texto.	CCL
			LGB2.7.2. Recoñece e evita usos lingüísticos que transmiten prexuízos ou mensaxes discriminatorias.	CCL CSC
h ñ	B2.8. Lectura fluída en voz alta respectando os patróns fonéticos do galego.	B2.8. Ler en voz alta, de xeito fluído, e respectar os patróns fonéticos do galego.	LGB2.8.1. Le en voz alta, de xeito fluído e respecta a fidelidade ao texto.	CCL
			LGB2.8.2. Respecta os patróns	CCL

Lingua Galega e Literatura. ESO. 3º Curso				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			fonéticos do galego (fonética sintáctica e entoación) e emprega a dicción e o ritmo axeitado á lectura do texto.	
▪ b ▪ e ▪ h	▪ B2.9. Produción, en formato papel ou dixital, de textos propios da vida cotiá e das relacións sociais: convocatorias, actas de reunión e intervencións en foros.	▪ B2.9. Producir, en formato papel ou dixital, textos propios da vida cotiá e das relacións sociais: convocatorias, actas de reunión e intervencións en foros.	▪ LGB2.9.1. Produce, en formato papel ou dixital, textos da vida cotiá ou das relacións sociais, segundo os modelos propostos na aula: convocatorias, actas de reunións e intervencións en foros.	▪ CCL ▪ CSC ▪ CD
▪ b ▪ e ▪ h	▪ B2.10. Produción, en soporte impreso ou dixital, de textos propios dos medios de comunicación, fundamentalmente, entrevistas, crónicas e reportaxes.	▪ B2.10. Producir, en soporte impreso ou dixital, textos xornalísticos informativos e de opinión, fundamentalmente, entrevistas, crónicas e reportaxes.	▪ LGB2.10.1. Produce, en soporte impreso ou dixital, textos xornalísticos, fundamentalmente, entrevistas, crónicas, reportaxes.	▪ CCL ▪ CD
▪ b ▪ e ▪ h	▪ B2.11. Produción, en soporte impreso ou dixital, de textos expositivos do ámbito educativo a partir da información obtida na biblioteca ou outras fontes de documentación.	▪ B2.11. Producir, en soporte impreso ou dixital, textos expositivos do ámbito educativo: informes e proxectos sobre tarefas educativas das materias curriculares.	▪ LGB2.11.1. Produce, en soporte impreso ou dixital, textos expositivos e explicativos sobre distintas materias curriculares elaborados a partir de información obtida en bibliotecas e outras fontes de información.	▪ CCL ▪ CD
			▪ LGB2.11.2. Usa correctamente elementos formais nos traballos educativos: citas bibliográficas, índices, paxinación, notas ao pé de páxina, organización de títulos, capítulos, etc.	▪ CCL ▪ CD
▪ b ▪ e ▪ h	▪ B2.12. Planificación, produción e revisión do texto con adecuación, coherencia, cohesión e respecto polas normas morfolóxicas, orto-	▪ B2.12. Planificar producir e revisar textos con adecuación, coherencia, cohesión e con respecto polas normas morfolóxicas, ortográficas	▪ LGB2.12.1. Planifica a composición dos escritos en función do tipo de texto e da situación comunicativa para redactar textos adecuados,	▪ CCL ▪ CAA

Lingua Galega e Literatura. ESO. 3º Curso				
Obxectivos	Contidos	Critérios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ f	gráficas e tipográficas.	e tipográficas.	coherentes e ben cohesionados.	
			▪ LGB2.12.2. Redacta borradores, utiliza esquemas, árbores ou mapas conceptuais para planificar e organizar os seu escritos.	▪ CCL ▪ CAA
			▪ LGB2.12.3. Consulta fontes de información en distintos soportes para seleccionar contidos relevantes que posteriormente reelaborará e incorporará ao seu escrito.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CD
			▪ LGB2.12.4. Utiliza o rexistro lingüístico adecuado en función da situación comunicativa e do ámbito de uso.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ LGB2.12.5. Usa elementos lingüísticos e discursivos para alcanzar a coherencia e cohesión interna (conectores e tratamento de formas verbais).	▪ CCL
			▪ LGB2.12.6. Revisa os textos de xeito gradual para resolver dificultades de contido (temática e estrutura) e de forma (cuestións tipográficas, ortográficas e gramaticais).	▪ CCL ▪ CAA
▪ b ▪ e ▪ h	▪ B2.13. Utilización das TIC para organizar os contidos, mellorar a presentación e corrixir erros.	▪ B2.13. Utilizar as TIC para organizar os contidos, mellorar a presentación e corrixir as producións escritas.	▪ LGB2.13.1. Usa as TIC (procesadores de textos e correctores ortográficos) para organizar os contidos, mellorar a presentación e facilitar a corrección dos textos escritos.	▪ CCL ▪ CD

Lingua Galega e Literatura. ESO. 3º Curso				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ a ▪ d ▪ e ▪ h	▪ B2.14. Uso das TIC como un medio de comunicación e interrelación social a través da escritura.	▪ B2.14. Utilizar as TIC como un medio de comunicación e interrelación social a través da escritura.	▪ LGB2.14.1. Coñece e utiliza as ferramentas TIC para intercambiar opinións sobre escritos alleos e escribir e dar a coñecer os propios en blogs, redes sociais de lectores e escritores.	▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD
Bloque 3. Funcionamento da lingua				
▪ b ▪ e ▪ l	▪ B3.1. Recoñecemento, explicación e uso de léxico amplo e preciso, con incorporación de fraseoloxía e de vocabulario temático.	▪ B3.1. Recoñecer e explicar os valores de léxico temático e da fraseoloxía.	▪ LGB3.1.1. Selecciona o léxico e as expresións axeitadas en contextos comunicativos de uso formal da lingua.	▪ CCL ▪ CAA
▪ b ▪ e ▪ l	▪ B3.2. Recoñecemento e identificación das categorías gramaticais.	▪ B3.2. Aplicar os coñecementos sobre as distintas categorías gramaticais na elaboración de textos escritos e orais.	▪ LGB3.2.1. Produce textos orais e escritos de diferentes xéneros cun correcto uso das distintas categorías gramaticais.	▪ CCL ▪ CCA
			▪ LGB3.2.2. Identifica e explica os usos e valores das categorías gramaticais relacionándoas coa intención comunicativa e a tipoloxía textual.	▪ CCL ▪ CCA
▪ b ▪ e ▪ i	▪ B3.3. Recoñecemento, explicación e uso dos procedementos de creación de palabras (derivación e composición).	▪ B3.3. Recoñecer e explicar os procedementos de creación de palabras e as posibilidades de combinación para crear novas palabras para crear novos elementos léxicos.	▪ LGB3.3.1. Recoñece e explica os procedementos de creación de palabras.	▪ CCL ▪ CCA
			▪ LGB3.3.2. Crea palabras novas utilizando os procedementos de creación.	▪ CCL ▪ CCA
▪ a ▪ d ▪ e	▪ B3.4. A fonética e a fonoloxía do galego con especial atención a posibles interferencias.	▪ B3.4. Recoñecer e usar adecuadamente a fonética da lingua galega.	▪ LGB3.4.1. Recoñece e usa adecuadamente a fonética da lingua galega.	▪ CCL ▪ CAA

Lingua Galega e Literatura. ESO. 3º Curso				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ b ▪ e ▪ n ▪ l	▪ B3.5. Uso progresivo, autónomo e eficaz dos dicionarios, das bibliotecas e doutras fontes de consulta en diferentes soportes, especialmente sobre cuestións de uso, de norma e como fonte de obtención de información.	▪ B3.5. Usar progresiva, autónoma e eficazmente os dicionarios, as bibliotecas e outras fontes de consulta para resolver dúbidas e progresar na aprendizaxe.	▪ LGB3.5.1. Utiliza os dicionarios e outras fontes de consulta en diferentes soportes, resolven as súas dúbidas sobre o uso correcto da lingua e progresa na aprendizaxe.	▪ CCL ▪ CD
▪ b ▪ e	▪ B3.6. Coñecemento, aplicación e valoración das normas ortográficas para conseguir unha comunicación eficaz.	▪ B3.6. Aplicar as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	▪ LGB3.6.1. Emprega textos orais e escritos e respecta as normas gramaticais.	▪ CCL ▪ CAA
▪ e	▪ B3.7. Uso reflexivo da puntuación en relación coa cohesión textual.	▪ B3.7. Analizar e usar correctamente a puntuación.	▪ LGB3.7.1. Revisa os textos para puntuar correctamente.	▪ CCL
▪ b ▪ e	▪ B3.8. Recoñecemento das funcións sintácticas e das unidades que as desempeñan de cara á mellora da construción de textos orais e escritos con emprego dunha terminoloxía axeitada.	▪ B3.8. Recoñecer, usar e explicar as funcións sintácticas oracionais e as unidades que as desempeñan.	▪ LGB3.8.1. Recoñece e explica nos textos as funcións sintácticas oracionais e diferenza os elementos que as desempeñan.	▪ CCL ▪ CAA
▪ a ▪ b ▪ e	▪ B3.9. Recoñecemento e uso reflexivo dos nexos e conectores textuais máis comúns, en particular os presentativos, secuenciadores de adición, e mais dos mecanismos de cohesión textual como a referencia interna de tipo léxico.	▪ B3.9. Recoñecer en textos de diversa natureza e usar nas producións propias os diferentes conectores textuais e os principais mecanismos de cohesión.	▪ LGB3.9.1. Identifica, explica e usa distintos conectores, así como outros mecanismos que lle achegan cohesión a un texto.	▪ CCL
▪ b	▪ B3.10. Identificación da estrutura dun texto, a construción dos parágrafos e a vinculación e progresión temática en textos alleos e propios. Elaboración de textos tendo en conta estes valores.	▪ B3.10. Sintetizar o contido e identificar a estrutura de textos. Elaborar producións propias segundo estes parámetros.	▪ LGB3.10.1. Determina o tema, delimita a estrutura e identifica a progresión temática en producións propias e alleas. Elabora textos nos que ten en conta os parámetros anteriores.	▪ CCL

Lingua Galega e Literatura. ESO. 3º Curso				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ e	▪ B3.11. Recoñecemento e delimitación na intención comunicativa expresada.	▪ B3.11. Comprender o sentido global e a intención comunicativa de textos orais e escritos.	▪ LGB3.11.1. Interpreta o sentido de textos orais e escritos, identifica a intención comunicativa e a recoñece a postura de cada emisor.	▪ CLC ▪ CSC
▪ b ▪ e ▪ h	▪ B3.12. Participación en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, relacionados cos elementos transversais e nos que se eviten estereotipos lingüísticos ou culturais.	▪ B3.12. Participar en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, relacionados cos elementos transversais e nos que se eviten estereotipos lingüísticos ou culturais.	▪ LGB3.12.1. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CD
▪ b ▪ e	▪ B3.13. Identificación e progresiva utilización dos coñecementos sobre as linguas para desenvolver unha competencia comunicativa integrada.	▪ B3.13. Reflexionar sobre o sistema e as normas de uso das linguas, mediante a comparación e transformación de textos, enunciados e palabras, e utilizar estes coñecementos para solucionar problemas de comprensión e para a produción de textos.	▪ LGB13.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e produción dos textos traballados en calquera das outras.	▪ CCL ▪ CAA
Bloque 4. Lingua e sociedade				
▪ ñ ▪ o	▪ B4.1. Valoración das linguas como medios de relación interpersonal e de sinal de identidade dun pobo. ▪ B4.2. O plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade e consciencia da necesidade e das potencialidades de enriquecemento persoal e colectivo do uso normalizado da lingua galega,	▪ B4.1. Valorar as linguas como medios de relación interpersonal e de sinal de identidade dun pobo, apreciar o plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade e coñecer a importancia da lusofonía e incorporar ferramentas en rede desta comunidade cultural.	▪ LGB4.1.1. Valora a lingua como medio de relación interpersonal e de sinal de identidade dun pobo e amósase capaz de explicar a súa postura. ▪ LGB4.1.2. Distingue entre bilingüismo e diglosia e aplica estes termos de forma axeitada á realidade galega.	▪ CCL ▪ CSC ▪ CCL

Lingua Galega e Literatura. ESO. 3º Curso				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	afirmando o plurilingüismo. ▪ B4.3. A lusofonía.		▪ LGB4.1.3. Valora o plurilingüismo inclusivo, desde a lingua propia, como expresión da riqueza cultural da humanidade e amósase capaz de explicar a súa postura. ▪ LGB4.1.4. Coñece as linguas que forman parte da nosa familia lingüística. ▪ LGB4.1.5. Coñece os territorios que forman parte da comunidade lusófona e a importancia desta na vida social e económica galega. ▪ LGB4.1.6. Incorpora á súa práctica cotiá os principais recursos da rede en lingua portuguesa (buscadores e enciclopedias).	▪ CCL ▪ CSC ▪ CCL ▪ CCL ▪ CSC ▪ CSC ▪ CD
▪ ñ ▪ o	▪ B4.4. Situación sociolingüística do galego, observación da situación sociolingüística en canto a usos e actitudes no contorno máis próximo (aula e barrio), con aproximación aos prexuízos lingüísticos máis evidentes.	▪ B4.2. Describir e analizar a situación sociolingüística de Galicia atendendo á presenza da lingua galega.	▪ LGB4.2.1. Describe e analiza a situación sociolingüística de Galicia. ▪ LGB4.2.2. Analiza gráficas sobre o uso do galego segundo a idade das persoas. ▪ LGB4.2.3. Identifica os castelanismos nas producións lingüísticas e depura estes elementos no seu propio discurso.	▪ CCL ▪ CSC ▪ CCL ▪ CSC ▪ CD ▪ CCL
▪ ñ ▪ o	▪ B4.5. Proceso de normalización. Desenvolvemento de actitudes positivas cara ao proceso de recupe-	▪ B4.3. Coñecer as principais iniciativas normalizadoras, adquirir vínculos positivos cara ao uso do galego	▪ LGB4.3.1. Coñece as principais iniciativas normalizadoras da lingua galega.	▪ CCL ▪ CSC

Lingua Galega e Literatura. ESO. 3º Curso				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	ración do galego, favorecemento do xurdimento de vínculos positivos cara ao seu uso e consciencia da necesidade e das potencialidades de enriquecemento persoal e colectivo do uso normalizado da lingua galega.	e asumir a importancia da contribución individual no desenvolvemento da lingua galega.	▪ LGB4.3.2. Comprende o concepto normalización e explica o proceso normalizador do galego.	▪ CCL
			▪ LGB4.3.3. Analiza a súa propia práctica lingüística e valora a importancia de contribuír individual e socialmente á normalización da lingua galega.	▪ CCL ▪ CSC
▪ l ▪ ñ ▪ o	▪ B4.6. A orixe e formación da lingua galega. Etapas da historia social da lingua galega desde os seus inicios ata 1916, e análise e comprensión das causas e consecuencias dos feitos máis relevantes.	▪ B4.4. Recoñecer os principios elementos na orixe e formación da lingua galega, así como identificar as causas e consecuencias dos feitos máis relevantes da historia social da lingua desde os seus inicios ata 1916.	▪ LGB4.4.1. Recoñece os principios elementos na orixe e formación da lingua galega desde os seus inicios ata 1916.	▪ CCL
			▪ LGB4.4.2. Recoñece os acontecementos relevantes da historia social da lingua galega desde os seus inicios ata 1916.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ LGB4.4.3. Identifica as causas dos feitos máis relevantes da historia social da lingua galega desde os seus inicios ata 1916.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ LGB4.4.4. Identifica as consecuencias dos feitos máis relevantes da historia social da lingua galega desde os seus inicios ata 1916.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ LGB4.4.5. Interpreta gráficos, táboas, textos e información dos medios e das TIC, relacionados coa historia social da lingua galega desde os seus inicios ata 1916.	▪ CCL ▪ CSC ▪ CD
▪ ñ	▪ B4.7. Situación sociolingüística e	▪ B4.5. Describir a situación sociolin-	▪ LGB4.5.1. Coñece a lexislación	▪ CCL

Lingua Galega e Literatura. ESO. 3º Curso				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ o	legal das linguas do Estado español.	güística e legal das linguas do Estado español.	estatal e autonómica que regula a utilización do galego e a súa promoción.	▪ CSC
▪ ñ ▪ o	▪ B4.8. Prexuízos lingüísticos.	▪ B4.6. Identificar os prexuízos lingüísticos e analizar a situación persoal en relación a eles.	▪ LGB4.6.1. Coñece o que é un prexuízo, detecta e analiza a presenza de prexuízos de carácter sociocultural e sociopolítico cara ao galego na súa práctica lingüística e na do seu contorno.	▪ CCL ▪ CSC
▪ ñ ▪ o	▪ B4.9. Recoñecemento e valoración dos principais fenómenos que caracterizan as variedades xeográficas, diastráticas e diafásicas da lingua galega e da función da lingua estándar, uso normalizado da variante dialectal propia da zona e utilización e valoración da variante estándar da lingua en situacións de carácter formal.	▪ B4.7. Identificar e clasificar as variantes diastráticas do galego, recoñecer os trazos da variedade estándar da lingua galega, valorala como variante unificadora e apreciar a variante diatópica propia.	▪ LGB4.7.1. Identifica e clasifica as variantes diastráticas do galego.	▪ CCL
			▪ LGB4.7.2. Recoñece os trazos da variedade estándar da lingua galega e valóraa como variante unificadora.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ LGB4.7.3. Rexeita os prexuízos sobre as variedades dialectais e utiliza os trazos propios da súa zona.	▪ CCL ▪ CSC
Bloque 5. Educación literaria.				
▪ h ▪ l	▪ B5.1. Identificación e comprensión das distintas épocas e períodos da literatura galega desde as súas orixes na Idade Media ata 1916.	▪ B5.1. Identificar e comprender as distintas épocas e períodos da literatura galega desde as súas orixes na Idade Media ata 1916.	▪ LGLB5.1.1. Identifica as distintas épocas e períodos da literatura galega desde as súas orixes na Idade Media ata 1916.	▪ CCL
			▪ LGLB5.1.2. Comprende e explica razoadamente as distintas épocas e períodos da literatura galega desde a Idade Media ata 1916 e sinala os seus principais trazos característicos.	▪ CCL

Lingua Galega e Literatura. ESO. 3º Curso				
Obxectivos	Contidos	Criteria de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ h ▪ l	▪ B5.2. Selección, lectura autónoma e comentario de textos representativos da literatura galega desde a Idade Media ata 1916.	▪ B5.2. Seleccionar, ler autonomamente e comentar textos representativos da literatura galega desde a Idade Media ata 1916 e relacionar o seu contido co contexto histórico, cultural e sociolingüístico de cada período.	▪ LGLB5.2.1. Selecciona, seguindo criterios razoados, textos representativos da literatura galega desde a Idade Media ata 1916 para a súa lectura.	▪ CCL
			▪ LGLB5.2.2. Le autonomamente obras ou textos representativos da literatura galega desde a Idade Media ata 1916, resume o seu contido, sinala os seus trazos característicos definitorios e relaciónaos co contexto histórico, cultural e sociolingüístico do período da literatura galega correspondente.	▪ CCL
			▪ LGB5.2.3. Comenta, de forma guiada, textos de obras da Literatura galega desde a Idade Media ata 1916, sinala os seus trazos característicos definitorios e relaciónaos co contexto histórico, cultural e sociolingüístico do período da literatura galega correspondente.	▪ CCL
			▪ LGLB5.2.4. Compara textos literarios dunha mesma época ou período ou de diferentes épocas e períodos atendendo aos seus principais contidos, sinala os seus trazos característicos definitorios e pon todo en relación co contexto histórico, cultural e sociolingüístico da(s) época(s) ou do(s) período(s).	▪ CCL
▪ h	▪ B5.3. Lecturas expresivas e comprensivas, audicións e lecturas	▪ B5.3. Ler expresiva e comprensivamente, facer audicións e ler	▪ LGLB5.3.1. Le expresiva, comprensiva e/ou dramatizadamente	▪ CCL

Lingua Galega e Literatura. ESO. 3º Curso				
Obxectivos	Contidos	Critérios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ l	dramatizadas de textos narrativos, poéticos, teatrais e ensaísticos representativos da literatura galega desde a Idade Media ata 1916.	dramatizadamente textos narrativos, poéticos, teatrais e ensaísticos da literatura galega desde a Idade Media ata 1916.	textos narrativos, poéticos, teatrais e ensaísticos representativos da literatura galega desde a Idade Media ata 1916.	▪ CCL
			▪ LGLB5.3.2. Participa con proveito de audicións de textos narrativos, poéticos, teatrais e ensaísticos representativos da literatura galega desde a Idade Media ata 1916 e escribe/debate, argumentadamente, sobre aspectos literarios básicos destes.	
▪ b ▪ h ▪ l	▪ B5.4. Elaboración de traballos individuais e/ou en grupo, nos que se describan e analicen textos literarios representativos da literatura galega desde a Idade Media ata 1916.	▪ B5.4. Elaborar traballos individuais e/ou en grupo, nos que se describan e analicen textos representativos da literatura galega desde a Idade Media ata 1916.	▪ LGLB5.4.1. Elabora traballos individual e/ou colectivamente, nos que se describen e analizan textos representativos da literatura galega desde a Idade Media ata 1916.	▪ CCL
▪ e ▪ h ▪ l	▪ B5.5. Consulta de fontes básicas de información e familiarización coas TIC para a realización de traballos e cita axeitada destas.	▪ B5.5. Consultar fontes básicas de información e familiarizarse cos recursos das TIC para a realización de traballos e cita axeitada destas.	▪ LGLB5.5.1. Consulta fontes de información básicas para a realización de traballos sinxelos e cita axeitada destas.	▪ CCL
			▪ LGLB5.5.2. Emprego de diferentes recursos básicos das TIC para a realización de traballos sinxelos e cita axeitada destes.	▪ CCL ▪ CD
▪ h ▪ l ▪ n	▪ B5.6. Creación ou recreación de textos sinxelos de intención literaria partindo das características dos traballados na aula co fin de desenvolver o gusto pola escrita e a capacidade de expresión dos sen-	▪ B5.6. Crear ou recrear textos sinxelos de intención literaria partindo das características dos traballados na aula co fin de desenvolver o gusto pola escrita e a capacidade de expresión dos sentimentos e xu-	▪ LGLB5.6.1. Crea ou recrea textos sinxelos de intención literaria partindo das características dos traballados na aula.	▪ CCL ▪ CCEC
			▪ LGLB5.6.2. Desenvolve o gusto	▪ CCL

Obxectivos	Contidos	Critérios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave

2º ESO

Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT)

Desde a área de Lingua Galega e Literatura desenvólvense de forma xeral varios aspectos desta competencia, xa que as análises das estruturas morfolóxicas, sintácticas e textuais supoñen un adestramento do razoamento lóxico, a súa sistematización, a aplicación dun método rigoroso. Por outro lado, a variedade tipolóxica e temática dos textos pon en contacto a área coa relación do ser humano coa realidade, o mundo científico e o contorno ambiental.

Así, ademais dos descritores da competencia que se traballan puntualmente nas unidades, destacamos os seguintes:

- Tomar conciencia dos cambios producidos polo ser humano no contorno natural e as repercusións para a vida futura.
- Aplicar métodos científicos rigorosos para mellorar a comprensión da realidade circundante.
- Aplicar estratexias de resolución de problemas a situacións da vida cotiá.

Comunicación lingüística (CCL)

A competencia en comunicación lingüística adéstrase de maneira explícita no propio ámbito curricular; por tanto, poderíamos incluír calquera dos descritores desta competencia. Porén, e dado que se explicitan nas unidades segundo a relevancia que teñen en cada unha delas, resáltanse aquí aqueles que favorecen a súa transversalidade.

Destacamos, pois, os descritores seguintes:

- Comprender o sentido dos textos escritos e orais.
- Expresarse oralmente con corrección, adecuación e coherencia.
- Respetar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...
- Manexar elementos de comunicación non verbal, ou en diferentes rexistros nas diversas situacións comunicativas.

Competencia dixital (CD)

A área de Lingua Galega e Literatura debe contribuír ao adestramento da competencia dixital, tan relevante e necesaria no contexto actual. O uso das novas tecnoloxías supón un novo modo de comunicación cuxo ámbito haberá que adestrar de maneira sistemática. A produción de procesos comunicativos eficaces nos que se empregan os contidos propios da materia é un pilar esencial para o desenvolvemento da competencia dixital nos alumnos e alumnas.

Para iso, nesta área, traballaremos os seguintes descritores da competencia:

- Empregar distintas fontes para a busca de información.
- Seleccionar o uso das distintas fontes segundo a súa fiabilidade.
- Elaborar información propia derivada da información obtida a través de medios tecnolóxicos.
- Comprender as mensaxes que veñen dos medios de comunicación.
- Utilizar as distintas canles de comunicación audiovisual para transmitir informacións diversas.
- Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.
- Aplicar criterios éticos no uso das tecnoloxías.

Conciencia e expresións culturais (CCEC)

A expresión lingüística e o coñecemento cultural que se adquire a través da literatura facilitan desde a área o desenvolvemento desta competencia. A verbalización de emocións e sentimentos sobre as manifestacións literarias ou artísticas, as creacións propias, o coñecemento do acervo literario... fan desta área un cauce perfecto para adestrar a competencia.

Traballamos, por tanto, os seguintes descritores:

- Mostrar respecto cara ao patrimonio cultural mundial nas súas distintas vertentes e cara ás persoas que contribuíron ao seu desenvolvemento.
- Valorar a interculturalidade como unha fonte de riqueza persoal e cultural.
- Expresar sentimentos e emocións desde códigos artísticos.
- Apreciar a beleza das expresións artísticas e das manifestacións de creatividade e gusto pola estética no ámbito cotián.
- Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.

Competencias sociais e cívicas (CSC)

Traballar con outros, descubrir as diferenzas e establecer normas para a convivencia favorece o desenvolvemento das competencias sociais e cívicas. Desde o uso da lingua para chegar a consensos, establecer e cumprir regras de funcionamento ata o seguimento das normas de comunicación, pódese adestrar en Lingua Galega e Literatura esta competencia. Por outra parte, a contextualización da comunicación lingüística e literaria propias da área e a importancia da crítica textual fan fundamental o traballo desta competencia.

Para iso, adestraremos os seguintes descritores:

- Coñecer as actividades humanas, adquirir unha idea da realidade histórica a partir de distintas fontes e identificar as implicacións que ten vivir nun Estado social e democrático de dereito referendado por unha constitución.
- Desenvolver capacidade de diálogo cos demais en situacións de convivencia e traballo e para a resolución de conflitos.
- Mostrar dispoñibilidade para a intervención activa en ámbitos de participación establecidos.
- Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.
- Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.

Sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE)

O adestramento do sentido de iniciativa e espírito emprendedor é de vital importancia en calquera contexto educativo porque favorece a autonomía dos alumnos e o desenvolvemento de habilidades persoais para emprender accións innovadoras en contextos académicos que logo se poderán extrapolar a situacións vitais. No propio estudo da materia, os alumnos e as alumnas deben recoñecer os seus recursos e adquirir hábitos que lles permitan superar dificultades no traballo e na consecución de metas establecidas.

Os descritores que priorizaremos son:

- Optimizar os recursos persoais apoiándose nas fortalezas propias.
- Asumir as responsabilidades encomendadas e dar conta delas.
- Ser constante no traballo, superando as dificultades.
- Dirimir a necesidade de axuda en función das dificultades da tarefa.
- Xestionar o traballo do grupo, coordinando tarefas e tempos.
- Xerar novas e diverxentes posibilidades desde coñecementos previos do tema.
- Optimizar o uso de recursos materiais e persoais para a consecución de obxectivos.
- Mostrar iniciativa persoal para iniciar ou promover accións novas.

Aprender a aprender (CAA)

A competencia pódese desenvolver na área fomentando tarefas que permitan que o alumno ou a alumna se recoñeza a si mesmo/-a como aprendiz para a mellora dos seus procesos de aprendizaxe. Neste sentido, Lingua Galega e Literatura préstase especialmente a iso, xa que é unha área que favorece os procesos metacognitivos e a adquisición de estratexias e estruturas de aprendizaxe extrapolables a outras áreas e contextos.

Trabállanse os seguintes descritores de maneira prioritaria:

- Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, funcións executivas...
- Xestionar os recursos e motivacións persoais en favor da aprendizaxe.
- Xerar estratexias para aprender en distintos contextos de aprendizaxe.
- Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente...
- Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos.
- Seguir os pasos establecidos e tomar decisións sobre os pasos seguintes en función dos resultados intermedios.
- Tomar conciencia dos procesos de aprendizaxe.

Bloque 1. Comunicación oral. escoitar e falar

- B1.1. Comprensión, interpretación e resumo de novas de actualidade e de informacións de crónicas, reportaxes e documentais procedentes dos medios de comunicación audiovisual.
 - B1.1. Comprender e interpretar a intención comunicativa, o tema, as ideas principais e os datos relevantes de diferentes textos orais dos medios de comunicación (crónicas, reportaxes e documentais) e elaborar esquemas e resumos.
 - LGB1.1.1. Comprende o sentido global e identifica a intención comunicativa de textos orais de carácter informativo propios dos medios de comunicación audiovisual (reportaxes, crónicas e documentais).
 - LGB1.1.2. Traslada a información relevante de discursos orais dos medios de comunicación audiovisual a esquemas ou resumos.
- B1.2. Comprensión, interpretación e valoración de textos orais utilizados no ámbito social e educativo.
 - B1.2. Extraer a intención comunicativa, o tema, as ideas principais e os datos relevantes de diferentes textos orais dos ámbitos social e educativo.
 - LGB1.2.1. Recoñece, xunto ao propósito e a idea xeral, os feitos e datos relevantes en textos orais do ámbito social e educativo.
 - LGB1.2.2. Comprende e segue as instrucións para realizar tarefas de aprendizaxe con progresiva autonomía.
- B1.3. Desenvolvemento de habilidades de escoita cunha actitude de interese, cooperación e respecto ante as intervencións orais, sobre todo en exposicións do profesorado ou do alumnado.
 - B1.3. Coñecer e usar as normas de cortesía nas intervencións orais propias e alleas da actividade educativa, tanto espontáneas como planificadas.
 - LGB1.3.1. Coñece, aprecia e usa as normas que rexen a cortesía na comunicación oral (intervén na quenda que lle corresponde, respecta as opinións e recoñece e rexeita a linguaxe discriminatoria).
 - LGB1.3.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre e volume) e o significado dos trazos máis característicos da linguaxe non verbal.
- B1.4. escoita crítica e reflexiva ante as mensaxes discriminatorias dos medios de comunicación, con especial atención aos programas de carácter informativo: noticias reportaxes e crónicas
 - B1.4. Identificar o propósito comunicativo en textos orais dos medios de comunicación, analizar criticamente os seus contidos e interpretar as connotacións e mensaxes discriminatorias implícitas.

- LGB1.4.1. Diferencia as ideas principais e as secundarias e identifica a intención comunicativa de programas de carácter informativo: noticias, reportaxes e crónicas.
- LGB1.4.2. Compara o tratamento da mesma noticia en diferentes medios de comunicación e extrae conclusións a partir das coincidencias e diferenzas atopadas.
- LGB1.4.3. Reflexiona sobre as mensaxes e rexeita usos lingüísticos que levan implícitos prexuízos e discriminacións.
- B1.5. Valoración das producións orais emitidas cunha fonética e prosodia correcta e cunha actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.
 - B1.5. Valorar as producións emitidas cunha fonética e prosodia correcta e amosar unha actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.
 - LGB1.5.1. Aprecia a emisión dunha pronuncia e prosodia correcta, recoñece os erros nas producións orais propias e alleas e propón solución para melloralas.
 - LGB1.5.2. Comprende, interpreta e rexeita os prexuízos que se poidan asociar á pronuncia galega.
 - LGB1.5.3. Asume, se a posúe, a variante dialectal propia e utilízala na súa práctica habitual.
- B1.6. Produción de discursos orais, en intervencións espontáneas, adecuados á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.
 - B1.6. Producir textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.
 - LGB1.6.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.
 - LGB1.6.2. Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en especial a colocación do pronome átono, así como a fonética galega (pronuncia das sete vogais, *n* velar e fonema fricativo palatal xordo).
 - LGB1.6.3. Emprega nas intervencións orais espontáneas expresións propias do galego (fraseoloxía adecuada).
 - LGB1.6.4. Emprega nas intervencións orais espontáneas un léxico rico e variado.
- B1.7. Coñecemento e aplicación, con axuda das TIC, de técnicas e estratexias para a produción de textos orais sobre temas de actualidade.
 - B1.7. Coñecer e aplicar, con axuda das TIC, técnicas e estratexias para realizar exposicións orais planificadas.
 - LGB1.7.1. Consulta os medios de información dixitais para seleccionar contidos relevantes e incorporalos ás súas producións.
 - LGB1.7.2. Emprega as TIC para facer as súas presentacións máis claras e atractivas visualmente.
- B1.8. Participación activa en situacións propias do ámbito educativo e de interese para o alumnado que xeren intercambio de opinión.
 - B1.8. Participar activamente en situacións propias do ámbito educativo e de interese para o alumnado que xeren intercambio de opinión.
 - LGB1.8.1. Intervén en debates e coloquios do ámbito educativo con respecto ás regras de interacción e ás opinións alleas.

- LGB1.8.2. Cínguese ao tema, non divaga e atende ás instrucións da persoa moderadora nos debates e coloquios.
- LGB1.8.3. Expresa e compara con compañeiros/os a súa opinión sobre unha obra de lectura.
- B1.9. Coñecemento, uso e aplicación de técnicas e estratexias necesarias para falar en público: planificación do discurso nas prácticas orais formais e informais.
 - B1.9. Aplicar técnicas e estratexias para falar en público, en situacións formais ou informais, de forma individual ou en grupo.
 - LGB1.9.1. Elabora guións para organizar os contidos de exposicións formais ou informais breves.
 - LGB1.9.2. Fai uso dos aspectos prosódicos da linguaxe non verbal (a presentación, a posta en escena, os xestos e a mirada), manifesta autocontrol das emocións ao falar en público e diríxese ao auditorio con autoconfianza e seguridade.
 - LGB1.9.3. Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal nas prácticas orais da lingua.
 - LGB1.9.4. Adecúa a súa pronuncia á finalidade da práctica oral.
 - LGB1.9.5. Recoñece e avalía erros (repeticións de conectores, pobreza léxica e castelanismos) nos discursos orais propios e alleos e trata, progresivamente, de evitalos.
- B1.10. Construción de discursos adecuados a distintos rexistros, coherentes e ben organizados sobre temas de interese persoal ou social da vida cotiá e educativo.
 - B1.10. Producir discursos breves e comprensibles, nun rexistro neutro, informal ou máis culto, sobre temas da vida cotiá ou educativa.
 - LGB1.10.1. Participa en conversas informais nas que intercambia información e expresa a súa opinión, fai invitacións e ofrecementos e pide e dá indicacións ou instrucións sinxelas.
 - LGB1.10.2. Desenvólvese correctamente en situacións da vida cotiá que implique solicitar unha información ou un servizo.
 - LGB1.10.3. Utiliza as fórmulas de tratamento e as regras de cortesía axeitadas ao destinatario e á situación comunicativa.
 - LGB1.10.4. Analiza similitudes e diferenzas entre discursos formais e espontáneos.

- **Bloque 2. Comunicación escrita. Ler e escribir**

- B2.1. Coñecemento e uso de técnicas de análise do contido e de estratexias de lectura comprensiva: esquemas, resumos, etc.
 - B2.1. Aplicar os coñecementos sobre a lingua e as normas do uso lingüístico para resolver problemas de comprensión.
 - LGB2.1.1. Analiza e sintetiza o contido dun texto en resumos e esquemas que estruturan visualmente as ideas.
 - LGB2.1.2. Busca o significado do léxico descoñecido a partir do contexto, analiza a forma das palabras ou usa dicionarios para contextualizar as acepcións.
 - LGB2.1.3. Identifica a idea principal e as secundarias e comprende a relación existente entre elas.
 - LGB2.1.4. Relaciona a información explícita e implícita dun escrito en función do contexto.

- LGB2.1.5. Compila información para comprender e ampliar o coñecemento das mensaxes: busca bibliografía; consulta libros, revistas, xornais; utiliza recursos audiovisuais e buscadores de internet.
- LGB2.1.6. Contrasta os contidos dos textos analizados cos coñecementos propios, antes e despois da lectura.
- B2.2. Comprensión e interpretación de textos propios da vida cotiá e das relacións sociais en ámbitos próximos aos intereses do alumnado: diarios, cartas persoais, avisos e solicitudes.
 - B2.2. Comprender e interpretar textos propios da vida cotiá e das relacións sociais: diarios, cartas persoais, avisos e solicitudes.
 - LGB2.2.1. Comprende e interpreta a información máis relevante de textos propios da vida cotiá e das relacións sociais: diarios, cartas persoais, avisos e solicitudes.
 - LGB2.2.2. Comprende instrucións escritas de certa complexidade que lle permiten desenvolverse en situacións da vida cotiá.
 - LGB2.2.3. Comprende e interpreta normas de convivencia, regras de xogos, correspondencia escolar.
- B2.3. Comprensión e interpretación, en formato papel e dixital, de textos propios dos medios de comunicación (noticias).
 - B2.3. Comprender e interpretar, en formato papel ou dixital, textos propios dos medios de comunicación (noticias).
 - LGB2.3.1. Comprende e interpreta textos propios dos medios de comunicación (noticias).
 - LGB2.3.2. Localiza a información destacada de textos propios dos medios de comunicación: portadas e titulares.
- B2.4. Comprensión e interpretación, en formato papel ou dixital, de textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias.
 - B2.4. Comprender e interpretar en formato papel ou dixital, textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias.
 - LGB2.4.1. Comprende e interpreta textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias.
 - LGB2.4.2. Identifica as características específicas de todo tipo de textos nos que se expoñan feitos e se expliquen ideas e conceptos das distintas materias curriculares.
- B2.5. Uso, progresivamente autónomo, das bibliotecas e das TIC para seleccionar información.
 - B2.5. Seleccionar a información que se obtén nas bibliotecas, nas TIC e outras fontes e integrar os coñecementos adquiridos non proceso de aprendizaxe continua.
 - LGB2.5.1. Utiliza, de forma progresivamente autónoma, diversas fontes de información e integra os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais e escritos.
 - LGB2.5.2. Coñece e utiliza habitualmente dicionarios impresos ou en versión dixital.
 - LGB2.5.3. Coñece o funcionamento das bibliotecas, así como as bibliotecas dixitais e é quen de solicitar libros e vídeos de xeito autónomo.

- B2.6. Actitude reflexiva e crítica ante a lectura para identificar usos lingüísticos discriminatorios, manifestar posturas de acordo e desacordo e expor razoadamente as ideas respectando as ideas dos demais.
 - B2.6. Amosar unha actitude reflexiva e crítica ante a lectura que permita identificar usos lingüísticos discriminatorios e manifestar posturas de acordo ou desacordo e respecto ás mensaxes expresadas.
 - LGB2.6.1. Detecta mensaxes que transmiten prexuízos e evita usos lingüísticos discriminatorios.
 - LGB2.6.2. Identifica e expresa posturas de acordo e desacordo sobre aspectos parciais ou globais dun texto.
 - LGB2.6.3. Elabora a súa propia interpretación sobre o significado dun texto.
 - LGB2.6.4. Respecta as opinións dos demais.
- B2.7. Lectura en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados á situación comunicativa e á súa función, con posibilidade de usar recursos audiovisuais para o rexistro de voz.
 - B2.7. Ler en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados á situación comunicativa e á súa función.
 - LGB2.7.1. Le en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados (interpreta os signos de puntuación) á situación comunicativa e á función da mensaxe.
 - LGB2.7.2. Usa recursos audiovisuais para rexistrar a voz.
- B2.8. Planificación e revisión do escrito en función da situación comunicativa (tema, fins e destinatarios) para elaborar producións con adecuación, coherencia, cohesión e corrección nas relacións internas e externas dos contidos do texto.
 - B2.8. Usar procedementos de planificación e revisión para conseguir a adecuación, coherencia, cohesión e corrección dos contidos nas relacións internas e externas do texto.
 - LGB2.8.1. Elabora esquemas sinxelos para ordenar as ideas e estruturar o texto.
 - LGB2.8.2. Adecúa as súas producións ao rexistro formal e educativo.
 - LGB2.8.3. Utiliza elementos lingüísticos e discursivos de cohesión interna do texto (a deíxe, as referencias internas de tipo léxico e os conectores).
 - LGB2.8.4. Usa os signos de puntuación do texto en relación coa organización oracional e coa forma do texto (os parágrafos e a distribución e ordenación das ideas expresadas)
 - LGB2.8.5. Revisa e reescribe o texto con respecto polas regras ortográficas e morfolóxicas.
 - LGB2.8.6. Usa técnicas de tratamento textual coas TIC: procesadores de texto, programas de presentación, dicionarios electrónicos e correctores.
 - LGB2.8.7. Complementa as producións con elementos textuais e paratextuais: ilustracións e gráficos.
- B2.9. Produción, en formato papel ou dixital, de escritos propios da vida cotiá e das relacións sociais: diarios, cartas persoais, avisos, solicitudes e participación en foros.
 - B2.9. Producir, en formato papel ou dixital, textos propios da vida cotiá e das relacións sociais: diarios, cartas persoais, avisos, solicitudes e participación en foros.

- LGB2.9.1. Produce textos propios da vida cotiá e das relacións persoais: diarios, cartas persoais, avisos, solicitudes e participación en foros.
- B2.10. Producción, en formato papel ou dixital, de textos propios dos medios de comunicación (noticias).
 - B2.10. Producir, en soporte impreso ou dixital, textos propios dos medios de comunicación a partir dun modelo (noticias).
 - LGB2.10.1. Produce, en soporte impreso ou dixital, textos propios dos medios de comunicación a partir dun modelo (noticias).
- B2.11. Producción, en formato papel ou dixital, de textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descrições e explicacións sobre contidos das materias curriculares.
 - B2.11. Producir, en formato papel ou dixital, textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descrições e explicacións sobre contidos das materias curriculares.
 - LGB2.11.1. Produce, en formato papel ou dixital, textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descrições e explicacións sobre contidos das materias curriculares.
- B2.12. Producción e síntese, en formato papel ou dixital, de textos de distinta tipoloxía, fundamentalmente, narrativos e descritivos.
 - B2.12. Producir e sintetizar, en formato papel ou dixital, textos de distinta tipoloxía, fundamentalmente, narracións e descrições.
 - LGB2.12.1. Produce, en formato papel ou dixital, escritos de distinta tipoloxía a partir dun modelo, fundamentalmente, narrativos e descritivos.
 - LGB2.12.2. Sintetiza e resume narracións e descrições sen parafrasear o texto resumido.
- B2.13. Uso das TIC (procesadores de texto e correctores ortográficos) tanto para a textualización, como para a revisión e mellora do escrito.
 - B2.13. Usar as TIC para textualizar, revisar e mellorar os escritos: procesadores de texto, programas de presentación e dicionarios electrónicos.
 - LGB2.13.1. Usa técnicas de tratamento textual coas TIC: procesadores de texto, programas de presentación, dicionarios electrónicos, e correctores para textualizar e revisar e mellorar os escritos.
- B2.14. Valoración da escritura como fonte de aprendizaxe e como forma de comunicar experiencias, ideas e coñecementos propios.
 - B2.14. Valorar a escritura como fonte de aprendizaxe e como una forma de comunicar experiencias, ideas e coñecementos propios.
 - LGB2.14.1. Describe os valores da escritura como instrumento de comunicación social fundamental para comunicar experiencias e para adquirir e transmitir coñecementos.
- **Bloque 3. Funcionamento da lingua**
- B3.1. Recoñecemento, explicación e uso de léxico suficientemente amplo e preciso, con incorporación de fraseoloxía e de vocabulario temático a partir de campos léxicos traballados na aula.

- B3.1. Recoñecer, explicar e usar léxico amplo e preciso coa presenza da fraseoloxía e vocabulario traballado na aula.
- LGB3.1.1. Utiliza un vocabulario amplo e preciso para expresarse con claridade nun rexistro axeitado á situación comunicativa.
- B3.2. A fonética e a fonoloxía do galego, con especial atención a posibles interferencias.
 - B3.2. Recoñecer e usar a fonética da lingua galega.
 - LGB3.2.1. Recoñece e pronuncia correctamente os fonemas propios da lingua galega.
 - LGB.2.14.1. Describe os valores da escritura como instrumento de comunicación social fundamental para comunicar experiencias e para adquirir e transmitir coñecementos.
- **Bloque 3. Funcionamento da lingua**
- B3.1. Recoñecemento, explicación e uso de léxico suficientemente amplo e preciso, con incorporación de fraseoloxía e de vocabulario temático a partir de campos léxicos traballados na aula.
 - B3.1. Recoñecer, explicar e usar léxico amplo e preciso coa presenza da fraseoloxía e vocabulario traballado na aula.
 - LGB3.1.1. Utiliza un vocabulario amplo e preciso para expresarse con claridade nun rexistro axeitado á situación comunicativa.
- B3.2. A fonética e a fonoloxía do galego, con especial atención a posibles interferencias.
 - B3.2. Recoñecer e usar a fonética da lingua galega.
 - LGB3.2.1. Recoñece e pronuncia correctamente os fonemas propios da lingua galega.
- B3.3. Uso eficaz dos dicionarios e doutras fontes de consulta en calquera soporte, especialmente sobre flexión, relación semántica e normativa.
 - B3.3. Usar eficazmente os dicionarios ou calquera outra fonte de consulta, en papel ou en soporte electrónico, para resolver dúbidas e para progresar na aprendizaxe autónoma.
 - LGB3.3.1. Obtén, de xeito autónomo, información lingüística de todo tipo en dicionarios, en diferentes soportes, e noutras obras de consulta.
- B3.4. Coñecemento, comparación, uso e valoración das normas que regulan os textos orais e escritos, propios e alleos.
 - B3.4. Coñecer, usar e valorar as normas que regulan os textos orais e escritos.
 - LGB3.4.1. Completa, transforma e valora textos orais ou escritos de maneira adecuada e correcta atendendo ás normas.
- B3.5. Aplicación e valoración das normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.
 - B3.5. Aplicar e valorar as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.
 - LGB3.5.1. Aplica correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.
 - LGB3.5.2. Aplica estratexias para a corrección lingüística, gramatical e ortográfica dos textos.

- B3.6. Análise e uso reflexivo da puntuación en relación coa cohesión textual.
 - B3.6. Analizar e usar correctamente a puntuación, de acordo coa cohesión textual.
 - LGB3.6.1. Analiza e usa correctamente a puntuación para a cohesión textual.

- B3.7. Recoñecemento da estrutura de substantivos e verbos e da súa caracterización morfolóxica para a mellora da comprensión e produción textuais.
 - B3.7. Recoñecer a estrutura de substantivos e verbos e da súa caracterización morfolóxica para mellorar a comprensión e produción textuais.
 - LGB3.7.1. Coñece e utiliza adecuadamente substantivos e formas verbais na comprensión e produción de textos orais e escritos.
 - LGB3.7.2. Exprésase, con estilo propio, utilizando os recursos da lingua con flexibilidade e creatividade.

- B3.8. Recoñecemento, uso e explicación dos nexos e conectores textuais (espaciais, de oposición e contraste) e dos principais mecanismos de referencia interna, tanto gramaticais como léxicos.
 - B3.8. Recoñecer e usar os nexos textuais de espazo, oposición e contraste, así como os mecanismos gramaticais e léxicos de cohesión interna.
 - LGB3.8.1. Identifica e usa distintos tipos de conectores de espazo, oposición, contraste, así como os mecanismos gramaticais e léxicos de referencia interna que lle proporcionan cohesión a un texto.
 - LG3.8.2. Utiliza os elementos lingüísticos para a cohesión interna.

- B3.9. Coñecemento dos compoñentes sintácticos no nivel da frase para elaborar enunciados, orais e escritos, cun estilo cohesionado e correcto.
 - B3.9. Coñecer os compoñentes sintácticos para elaborar enunciados, orais e escritos, cun estilo cohesionado e correcto.
 - LG3.9.1. Completa, transforma e elabora enunciados de maneira axeitada e correcta atendendo aos compoñentes sintácticos.

- B3.10. Coñecemento, uso e aplicación das estratexias necesarias de autoavaliación, aceptando o erro como parte do proceso.
 - B3.10. Aplicar progresivamente o coñecemento e o uso das estratexias de autoavaliación e a aceptación do erro como parte do proceso de aprendizaxe.
 - LG3.10.1. Recoñece os erros nas producións orais e escritas propias e alleas a partir da avaliación e autoavaliación, propondo solucións para a súa mellora.

- B3.11. Participación en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, relacionados cos elementos transversais e nos que se eviten estereotipos lingüísticos ou culturais.
 - B3.11. Participar en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, relacionados cos elementos transversais e nos que se eviten estereotipos lingüísticos ou culturais.

- LGB3.11.1. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.
- B3.12. Identificación e progresiva utilización dos coñecementos sobre as linguas para desenvolver unha competencia comunicativa integrada.
 - B3.12. Reflexionar sobre o sistema e as normas de uso das linguas, mediante a comparación e transformación de textos, enunciados e palabras, e utilizar estes coñecementos para solucionar problemas de comprensión e para a produción de textos.
 - LGB3.12.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e produción dos textos traballados en calquera das outras.
- **Bloque 4. Lingua e sociedade**
- B4.1. Valoración das linguas como medios de relación interpersonal e de sinal de identidade dun pobo. O plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade. A lusofonía.
 - B4.1. Valorar as linguas como medios de relación interpersonal e de sinal de identidade dun pobo. Apreciar o plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade e coñecer a lusofonía e achegarse ás culturas que a integran.
 - LGB4.1.1. Valora a lingua como instrumento co cal se constrúen todos os saberes e como medio de relación interpersonal e de sinal de identidade dun pobo a través da identificación de elementos lingüísticos de noso en diferentes contextos.
 - LGB4.1.2. Distingue entre linguas maioritarias, minoritarias e minorizadas e aplica estes conceptos ao caso galego.
 - LGB4.1.3. Coñece as linguas que se falan en España e valora a súa existencia como un elemento de riqueza cultural.
 - LGB4.1.4. Coñece as linguas que se falan na actualidade en Galicia por mor da emigración.
 - LGB4.1.5. Valora a importancia da relación de Galicia coa comunidade lusófona e coñece os territorios que a integran.
 - LGB4.1.6. Coñece recursos en rede de lecer (literatura de tradición oral, música e xogos) e educativos en lingua galega adaptados á súa idade e compáraos con outros similares da lusofonía.
- B4.2. Situación sociolingüística do galego.
 - B4.2. Describir e analizar a situación sociolingüística de Galicia atendendo á presenza da lingua galega no contorno.
 - LGB4.2.1. Describe a situación sociolingüística de Galicia a partir do estudo do seu contorno (concello e comarca), compáraa coa situación doutros contextos e analiza as diferenzas.
 - LGB4.2.2. Coñece e valora os topónimos galegos.
- B4.3. Proceso de normalización. Desenvolvemento de actitudes positivas cara ao proceso de recuperación do galego, favorecemento do xurdimento de vínculos positivos cara ao seu uso e consciencia da necesidade e das potencialidades de enriquecemento persoal e colectivo do uso normalizado da lingua galega.

- B4.3. Coñecer as principais iniciativas normalizadoras no ámbito educativo, adquirir vínculos positivos cara ao uso do galego e asumir a importancia da contribución individual no desenvolvemento da lingua galega.
- LGB4.3.1. Coñece as principais iniciativas normalizadoras no ámbito educativo.
- LGB4.3.2. Analiza a súa propia práctica lingüística e valora a importancia de contribuír individual e socialmente á normalización da lingua galega.
- B4.4. Situación legal das linguas do Estado español.
 - B4.4. Describir a situación legal das linguas do Estado español.
 - LGB4.4.1. Coñece a lexislación que regula a utilización do galego e a súa promoción no ámbito educativo e local.
- B4.5. Prexuízos lingüísticos.
 - B4.5. Identificar os prexuízos lingüísticos e analizar a situación persoal en relación a eles.
 - LGB4.5.1. Coñece o que é un prexuízo. Detecta e analiza a presenza de prexuízos de carácter estético e socioeconómico cara ao galego na súa práctica lingüística e na do seu contorno.
- B4.6. Recoñecemento das variantes diafásicas da lingua galega e da función da lingua estándar, uso normalizado da variante dialectal propia da zona e utilización e valoración da variante estándar da lingua en situacións de carácter formal.
 - B4.6. Identificar e clasificar as variantes diafásicas do galego, recoñecer os trazos da variedade estándar da lingua galega e valorala como variante unificadora, así como apreciar a variante diatópica propia.
 - LGB4.6.1. Identifica e clasifica as variantes diafásicas do galego.
 - LGB4.6.2. Analiza a súa práctica lingüística e identifica nela os trazos propios da xerxa estudantil.
 - LGB4.6.3. Recoñece os trazos da variedade estándar da lingua galega e valóraa como variante unificadora.
 - LGB4.6.4. Rexeita os prexuízos sobre as variedades dialectais e utiliza os trazos propios da súa zona.
 - **Bloque 5. Educación literaria**
- B5.1. Lectura, con regularidade, de obras literarias e desenvolvemento dun criterio lector; emisión dunha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relación do seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos e valoración do uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe.
 - B5.1. Ler con regularidade obras literarias e desenvolver criterio lector; expor unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relacionar o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos e valorar o uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe.
 - LGLB5.1.1. Le con regularidade obras literarias e desenvolve criterio lector; expón unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade e relaciona o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos.
 - LGLB5.1.2. Describe o uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe nos textos literarios.

- B5.2. Lectura expresiva e comprensiva e audición de poemas recitados ou cantados; determinación do tema principal, a estrutura xeral e os principais recursos estilísticos.
 - B5.2. Ler expresiva e comprensivamente e facer audicións de poemas recitados ou cantados, determinar o tema principal, a estrutura xeral e pór de relevo os principais recursos estilísticos.
 - LGLB5.2.1. Le expresiva e comprensivamente e fai audicións de poemas recitados ou cantados, determina o tema principal, a estrutura xeral e pon de relevo os principais recursos estilísticos.
- B5.3. Lectura expresiva e comprensiva de textos narrativos breves e localización e descrición dos elementos estruturais e formais máis salientables: punto de vista, tempo, espazo e personaxes principais.
 - B5.3. Ler expresiva e comprensivamente textos narrativos breves, localizando e describindo os elementos estruturais e formais máis salientables: punto de vista, tempo, espazo e personaxes principais.
 - LGLB5.3.1. Le expresiva e comprensivamente textos narrativos breves, localiza e describe os elementos estruturais e formais máis salientables: punto de vista, tempo, espazo e personaxes principais.
- B5.4. Lectura dramatizada e comprensiva, visionado de pezas teatrais e recoñecemento dos compoñentes e procedementos que caracterizan os subxéneros.
 - B5.4. Ler dramatizada e comprensivamente, visionar pezas teatrais e recoñecer os compoñentes e procedementos que caracterizan os subxéneros.
 - LGLB5.4.1. Le dramatizada e comprensivamente, visiona pezas teatrais e recoñece os compoñentes e procedementos que caracterizan os subxéneros.
- B5.5. Comparación de textos pertencentes a diferentes xéneros e subxéneros, sinalando as coincidencias e diferenzas, tanto estruturais coma formais.
 - B5.5. Comparar textos pertencentes a diferentes xéneros e subxéneros, sinalando as coincidencias e diferenzas, tanto estruturais coma formais.
 - LGLB5.5.1. Compara textos pertencentes aos diferentes xéneros, sinalando as coincidencias e diferenzas, tanto estruturais coma formais.
 - LGLB5.5.2. Compara textos pertencentes ao mesmo xénero pero a diferentes subxéneros, sinalando as coincidencias e diferenzas, tanto estruturais coma formais.
- B5.6. Análise de textos literarios, de maneira guiada, identificación dos trazos dos subxéneros e a funcionalidade dos recursos retóricos.
 - B5.6. Analizar textos literarios, de maneira guiada, identificar os trazos dos subxéneros e a funcionalidade dos recursos retóricos.
 - LGB.5.6.1. Analiza textos literarios, de maneira guiada, identifica os trazos dos subxéneros e a funcionalidade dos recursos retóricos.
- B5.7. Produción de textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.
 - B5.7. Escribir textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.

- LGLB5.7.1. Escribe textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.
- B5.8. Descrición e caracterización dos trazos definitorios básicos da linguaxe cinematográfica.
 - B5.8. Describir e caracterizar os trazos definitorios básicos da linguaxe cinematográfica.
 - LGLB5.8.1. Describe e caracteriza os trazos definitorios básicos da linguaxe cinematográfica.
 - LGB5.8.2. Identifica e describe os principais trazos da linguaxe cinematográfica nunha ou varias secuencias fílmicas.
- B5.9. Aproveitamento, baixo guía, dos fondos e recursos que ofrecen as bibliotecas, incluídas as virtuais, para a realización de traballos e cita axeitada destes.
 - B5.9. Servirse, seguindo unhas pautas orientadoras, dos fondos e recursos que ofrecen as bibliotecas, incluídas as virtuais, para a realización de traballos e cita axeitada destes.
 - LGLB5.9.1. Servesse, seguindo unhas pautas orientadoras, dos fondos e recursos que ofrecen as bibliotecas, incluídas as virtuais, para a realización de traballos e cita axeitada destes.

4º ESO

Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT)

Desde a área de Lingua Galega e Literatura desenvólvense de forma xeral varios aspectos desta competencia, xa que as análises das estruturas morfolóxicas, sintácticas e textuais supoñen un adestramento do razoamento lóxico, a súa sistematización, a aplicación dun método rigoroso. Por outro lado, a variedade tipolóxica e temática dos textos pon en contacto a área coa relación do ser humano coa realidade, o mundo científico e o contorno ambiental.

Así, ademais dos descritores da competencia que se traballan puntualmente nas unidades, destacamos os seguintes:

- Tomar conciencia dos cambios producidos polo ser humano no contorno natural e as repercusións para a vida futura.
- Aplicar métodos científicos rigorosos para mellorar a comprensión da realidade circundante.
- Aplicar estratexias de resolución de problemas a situacións da vida cotiá.

Comunicación lingüística (CCL)

A competencia en comunicación lingüística adéstrase de maneira explícita no propio ámbito curricular; por tanto, poderíamos incluír calquera dos descritores desta competencia. Porén, e dado que se explicitan nas unidades segundo a relevancia que teñen en cada unha delas, resáltanse aquí aqueles que favorecen a súa transversalidade.

Destacamos, pois, os descritores seguintes:

- Comprender o sentido dos textos escritos e orais.
- Expresarse oralmente con corrección, adecuación e coherencia.
- Respetar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...
- Manexar elementos de comunicación non verbal, ou en diferentes rexistros nas diversas situacións comunicativas.

Competencia dixital (CD)

A área de Lingua Galega e Literatura debe contribuír ao adestramento da competencia dixital, tan relevante e necesaria no contexto actual. O uso das novas tecnoloxías supón un novo modo de comunicación cuxo ámbito haberá que adestrar de maneira sistemática. A produción de procesos comunicativos eficaces nos que se empregan os contidos propios da materia é un pilar esencial para o desenvolvemento da competencia dixital nos alumnos e alumnas.

Para iso, nesta área, traballaremos os seguintes descritores da competencia:

- Empregar distintas fontes para a busca de información.
- Seleccionar o uso das distintas fontes segundo a súa fiabilidade.
- Elaborar información propia derivada da información obtida a través de medios tecnolóxicos.
- Comprender as mensaxes que veñen dos medios de comunicación.
- Utilizar as distintas canles de comunicación audiovisual para transmitir informacións diversas.
- Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.
- Aplicar criterios éticos no uso das tecnoloxías.

Conciencia e expresións culturais (CCEC)

A expresión lingüística e o coñecemento cultural que se adquire a través da literatura facilitan desde a área o desenvolvemento desta competencia. A verbalización de emocións e sentimentos sobre as manifestacións literarias ou artísticas, as creacións propias, o coñecemento do acervo literario... fan desta área un cauce perfecto para adestrar a competencia.

Traballamos, por tanto, os seguintes descritores:

- Mostrar respecto cara ao patrimonio cultural mundial nas súas distintas vertentes e cara ás persoas que contribuíron ao seu desenvolvemento.
- Valorar a interculturalidade como unha fonte de riqueza persoal e cultural.
- Expresar sentimentos e emocións desde códigos artísticos.
- Apreciar a beleza das expresións artísticas e das manifestacións de creatividade e gusto pola estética no ámbito cotián.
- Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.

Competencias sociais e cívicas (CSC)

Traballar con outros, descubrir as diferenzas e establecer normas para a convivencia favorece o desenvolvemento das competencias sociais e cívicas. Desde o uso da lingua para chegar a consensos, establecer e cumprir regras de funcionamento ata o seguimento das normas de comunicación, pódese adestrar en Lingua Galega e Literatura esta competencia. Por outra parte, a contextualización da comunicación lingüística e literaria propias da área e a importancia da crítica textual fan fundamental o traballo desta competencia.

Para iso, adestraremos os seguintes descritores:

- Coñecer as actividades humanas, adquirir unha idea da realidade histórica a partir de distintas fontes e identificar as implicacións que ten vivir nun Estado social e democrático de dereito referendado por unha constitución.
- Desenvolver capacidade de diálogo cos demais en situacións de convivencia e traballo e para a resolución de conflitos.
- Mostrar dispoñibilidade para a intervención activa en ámbitos de participación establecidos.
- Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.
- Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.

Sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE)

O adestramento do sentido de iniciativa e espírito emprendedor é de vital importancia en calquera contexto educativo porque favorece a autonomía dos alumnos e o desenvolvemento de habilidades persoais para emprender accións innovadoras en contextos académicos que logo se poderán extrapolar a situacións vitais. No propio estudo da materia, os alumnos e as alumnas deben recoñecer os seus recursos e adquirir hábitos que lles permitan superar dificultades no traballo e na consecución de metas establecidas.

Os descritores que priorizaremos son:

- Optimizar os recursos persoais apoiándose nas fortalezas propias.
- Asumir as responsabilidades encomendadas e dar conta delas.
- Ser constante no traballo, superando as dificultades.
- Dirimir a necesidade de axuda en función das dificultades da tarefa.
- Xestionar o traballo do grupo, coordinando tarefas e tempos.
- Xerar novas e diverxentes posibilidades desde coñecementos previos do tema.
- Optimizar o uso de recursos materiais e persoais para a consecución de obxectivos.
- Mostrar iniciativa persoal para iniciar ou promover accións novas.

Aprender a aprender (CAA)

A competencia pódese desenvolver na área fomentando tarefas que permitan que o alumno ou a alumna se recoñeza a si mesmo/-a como aprendiz para a mellora dos seus procesos de aprendizaxe. Neste sentido, Lingua Galega e Literatura préstase especialmente a iso, xa que é unha área que favorece os procesos metacognitivos e a adquisición de estratexias e estruturas de aprendizaxe extrapolables a outras áreas e contextos.

Trabállanse os seguintes descritores de maneira prioritaria:

- Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, funcións executivas...
- Xestionar os recursos e motivacións persoais en favor da aprendizaxe.
- Xerar estratexias para aprender en distintos contextos de aprendizaxe.
- Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente...
- Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos.
- Seguir os pasos establecidos e tomar decisións sobre os pasos seguintes en función dos resultados intermedios.
- Tomar conciencia dos procesos de aprendizaxe.

O currículo da área de Lingua Galega e Literatura agrúpase en varios bloques. Os contidos, criterios de avaliación e estándares de aprendizaxe fórmulanse para 4.º ESO.

Na súa redacción, respectarase a numeración dos criterios de avaliación e estándares de aprendizaxe tal e como aparece no DECRETO 86/2015, do 25 de xuño, polo que se establece o currículo da Educación Secundaria Obrigatoria e do Bacharelato na Comunidade Autónoma de Galicia.

CONTIDOS

Bloque 1. Comunicación oral: escoitar e falar

Escoitar

- B1.1. Comprensión e interpretación de textos propios dos medios de comunicación audiovisual, con especial atención aos xéneros de carácter argumentativo.
- B1.2. Comprensión e análise de textos publicitarios dos medios de comunicación audiovisual.
- B1.3. Comprensión e interpretación de textos orais expositivos e argumentativos do ámbito educativo (presentacións, relatorios e intervencións en mesas redondas).
- B1.4. Comprensión, interpretación e valoración de textos orais de natureza diversa.
- B1.5. Desenvolvemento de habilidades de escoita activa, cunha actitude de interese, de cooperación e de respecto.

Falar

- B1.6. Participación nas producións orais cunha fonética e prosodia correcta, valoración desta pronuncia e actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.
- B1.7. Producción de discursos orais, en intervencións espontáneas, adecuados á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.
- B1.8. Escoita crítica e reflexiva que permite identificar prexuízos e mensaxes discriminatorias.

- B1.9. Coñecemento e uso progresivamente autónomo das estratexias necesarias para a produción de textos orais, de técnicas para aprender a falar en público e uso das TIC.
- B1.10. Aplicación dos coñecementos gramaticais á avaliación e mellora da expresión oral e recoñecemento en exposicións orais propias e alleas das dificultades expresivas.
- B1.11. Participación activa e argumentada en debates nos que se expresen opinións acerca dun tema de actualidade.
- B1.12. Participación en interaccións orais sobre temas de interese persoal ou social ou asuntos da vida cotiá, en diferentes rexistros.
- B1.13. Valoración da lingua oral como un instrumento de aprendizaxe e de relación social.

Bloque 2. Comunicación escrita: ler e escribir

Ler

- B2.1. Uso de técnicas e estratexias que facilitan a lectura comprensiva e crítica de textos.
- B2.2. Comprensión e interpretación de textos propios da vida cotiá relacionados co ámbito laboral, administrativo e comercial.
- B2.3. Comprensión e interpretación de textos relacionados co ámbito educativo, tanto manuais de consulta (dicionarios, glosarios, enciclopedias, etc.), como libros de texto e recursos de temas especializados en Internet.
- B2.4. Comprensión e interpretación de textos argumentativos.
- B2.5. Comprensión e interpretación de textos xornalísticos de opinión: carta ao director, editorial, columna e artigo de opinión.
- B2.6. Comprensión e interpretación das mensaxes explícitas e implícitas que transmiten os textos publicitarios dos medios de comunicación.
- B2.7. Lectura crítica e reflexiva que permita identificar usos lingüísticos discriminatorios.
- B2.8. Uso autónomo dos recursos que ofrecen as bibliotecas e as TIC para obter información complementaria.

Escribir

- B2.9. Uso de técnicas e estratexias para producir textos escritos adecuados, coherentes e ben cohesionados desde o punto de vista comunicativo (planificación, organización, redacción e revisión).
- B2.10. Utilización das TIC para corrixir e mellorar a presentación dos escritos, para difundir os textos propios, coñecer outros alleos e intercambiar opinións.
- B2.11. Produción, en soporte impreso ou dixital, de textos propios da vida cotiá pertencentes ao ámbito laboral, administrativo e comercial.
- B2.12. Produción, en soporte impreso ou dixital, de textos xornalísticos de opinión.
- B2.13. Composición en soporte impreso ou dixital de textos argumentativos, redactados a partir da información obtida de distintas fontes.
- B2.14. Valoración da escritura como un instrumento de aprendizaxe, de relación social e enriquecemento persoal.

Bloque 3. Funcionamento da lingua

- B3.1. Recoñecemento, explicación e uso de léxico suficientemente amplo e preciso, con incorporación de fraseoloxía e de vocabulario temático.
- B3.2. Recoñecemento e uso das formas verbais da lingua galega e das perífrases.
- B3.3. Recoñecemento, explicación e uso dos procedementos de creación de palabras.
- B3.4. A fonética e a fonoloxía do galego, con especial atención a posibles interferencias (apertura das vogais de grao medio, o *n* velar ou a entoación).
- B3.5. Uso eficaz dos dicionarios e doutras fontes de consulta, tanto en papel como en soporte electrónico, especialmente sobre cuestión de uso (semántico e sintáctico) e de normativa.
- B3.6. Aplicación e valoración das normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.

- B3.7. Análise e uso reflexivo da puntuación en relación coa cohesión sintáctica.
- B3.8. As principais regras de combinación impostas polos predicados en función dos seus argumentos; estruturas sintácticas e tipos de oración segundo a natureza do predicado.
- B3.9. Recoñecemento e uso reflexivo dos nexos e conectores textuais máis comúns, en particular os de causa e consecuencia, os de condición e hipótese e os conclusivos, e mais dos mecanismos de cohesión textual.
- B3.10. Identificación da estrutura dun texto, a construción dos parágrafos e a vinculación e progresión temáticas en textos alleos e propios, e elaboración de textos de acordo con estes parámetros.
- B3.11. Identificación e explicación dos trazos que permiten diferenciar e clasificar os xéneros textuais, especialmente os argumentativos.
- B3.12. Adecuación dos textos en función do contexto, do tema e do tipo de texto.
- B3.13. Participación en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, relacionados cos elementos transversais e nos que se eviten estereotipos lingüísticos ou culturais.
- B3.14. Identificación e progresiva utilización dos coñecementos sobre as linguas para desenvolver unha competencia comunicativa integrada.

Bloque 4. Lingua e sociedade

- B4.1. Valoración das linguas como medios de relación interpersonal e de sinal de identidade dun pobo.
- B4.2. O plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade.
- B4.3. A lusofonía nas linguas do mundo no século XXI.
- B4.4. Situación sociolingüística de Galicia. A presenza da lingua galega nos principais ámbitos e contextos sociais e privados. Tendencias de evolución.
- B4.5. Proceso de normalización. Desenvolvemento de actitudes positivas cara ao proceso de recuperación do galego, favorecendo o xurdimento de vínculos positivos cara ao seu uso. Consciencia da necesidade e das potencialidades de enriquecemento persoal e colectivo do uso normalizado da lingua galega.
- B4.6. Evolución da lingua galega e etapas da historia social da lingua galega desde 1916 ata a actualidade. Análise e comprensión das causas e consecuencias dos feitos máis relevantes.
- B4.7. Situación sociolingüística e legal das linguas de España.
- B4.8. Prexuízos lingüísticos.
- B4.9. Recoñecemento e valoración dos principais fenómenos que caracterizan as variedades xeográficas, diastráticas e diafásicas da lingua galega e da función da lingua estándar. Uso normalizado da variante dialectal propia da zona. Utilización e valoración da variante estándar da lingua en situacións de carácter formal.

Bloque 5. Educación literaria

- B5.1. Identificación e comprensión dos distintos períodos e xeracións da literatura galega de 1916 ata a actualidade.
- B5.2. Selección, lectura autónoma e comentario de obras representativas da literatura galega de 1916 ata a actualidade.
- B5.3. Lecturas expresivas e comprensivas, audicións e lecturas dramatizadas de textos narrativos, poéticos, teatrais e ensaísticos representativos da literatura galega de 1916 ata a actualidade.
- B5.4. Elaboración de traballos individuais e/ou en grupo nos que se describan e analicen textos literarios representativos da literatura galega de 1916 ata a actualidade.
- B5.5. Consulta de fontes de información variadas e de recursos das TIC para a realización de traballos e cita axeitada destes.
- B5.6. Creación ou recreación de textos de intención literaria partindo das características dos traballados na aula co fin de desenvolver o gusto pola escrita e a capacidade de expresión dos sentimentos e xuízos.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN E ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE

Bloque 1. Comunicación oral: escoitar e falar

- B1.1. Identificar a intención comunicativa implícita e explícita, o tema, a idea principal e as secundarias, a tese e os argumentos de textos propios dos medios de comunicación audiovisual.
 - LGB1.1.1. Comprende o sentido global de textos orais dos medios de comunicación audiovisuais, identifica o propósito, a tese e os argumentos de noticias debates ou declaracións, determina o tema e recoñece a intención comunicativa do/da falante.
 - LGB1.1.2. Distingue as partes nas que se estruturan as mensaxes orais, o tema, así como a idea principal e as secundarias.
 - LGB1.1.3. Analiza criticamente tanto a forma como o contido de noticias e debates procedentes dos medios de comunicación e recoñece a validez dos argumentos.
- B1.2. Comprender e analizar textos expositivos e publicitarios, diferenciar neles información, opinión e persuasión.
 - LGB1.2.1. Distingue entre opinión e persuasión en mensaxes publicitarias orais e identifica as estratexias de enfatización.
 - LGB1.2.2. Analiza os elementos verbais dos textos orais: no plano fónico (xogos fónicos), no plano morfosintáctico (condensación, concisión e economía) e no plano léxico-semántico (léxico connotativo, simbólico e atractivo para o receptor).
 - LGB1.2.3. Analiza os elementos non verbais, en especial a imaxe (mensaxe icónica) e o son (diálogo, ruídos e música), en anuncios publicitarios ou outro tipo de comunicacións orais.
- B1.3. Comprender e interpretar textos orais expositivos e argumentativos utilizados no ámbito educativo (presentacións, relatorios e intervencións en mesas redondas).
 - LGB1.3.1. Identifica a intención comunicativa, a tese e os argumentos dos debates, relatorios e mesas redondas do ámbito educativo e elabora un esquema ou resumo.
 - LGB1.3.2. Recoñece os procedementos lingüísticos para manifestarse a favor ou en contra dunha opinión ou postura.
- B1.4. Comprender, interpretar e valorar diferentes tipos de discursos orais.
 - LGB1.4.1. Identifica a intención comunicativa, a idea principal e as secundarias, de calquera texto oral, formal ou informal, producido na variante estándar ou en calquera das variedades dialectais.
- B1.5. Coñecer, usar e valorar a adecuación, a coherencia, a cohesión e a claridade expositiva, así como normas de cortesía nas intervencións orais propias da actividade educativa, tanto espontáneas como planificadas.
 - LGB1.5.1. Identifica os recursos que proporcionan adecuación, coherencia e cohesión ao discurso.
 - LGB1.5.2. Coñece e aplica as normas que rexen a cortesía na comunicación oral e respecta as opinións alleas.
 - LGB1.5.3. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre e volume), a linguaxe corporal adecuada (mirada e posición do corpo), así como o autocontrol das emocións ao falar en público.
- B1.6. Participar oralmente cunha fonética e prosodia correcta, valorar esta pronuncia e amosar unha actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.
 - LGB1.6.1. Recoñece a emisión dunha pronuncia galega correcta, identifica os erros na produción oral allea e produce discursos orais que respectan as regras prosódicas e fonéticas da

lingua galega.

- LGB1.6.2. Recoñece e rexeita argumentadamente os prexuízos que se poidan asociar á pronuncia propia da lingua galega.
- LGB1.6.3. Usa, se a posúe, a variante dialectal propia e asúmea como a variedade habitual do seu contexto.
- B1.7. Producir textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.
 - LGB1.7.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.
 - LGB1.7.2. Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en especial a colocación do pronome átono, así como a fonética galega (pronuncia das sete vogais, *n* velar e fonema fricativo palatal xordo).
 - LGB1.7.3. Emprega nas intervencións orais espontáneas expresións propias do galego: infinitivo conxugado e fraseoloxía adecuada.
 - LGB1.7.4. Emprega nas intervencións orais espontáneas un léxico rico e variado.
- B1.8. Manifestar unha actitude crítica e reflexiva que permite identificar prexuízos e mensaxes discriminatorias.
 - LGB1.8.1. Reflexiona e ten unha postura crítica ante as mensaxes discriminatorias que proveñen dos medios de comunicación.
 - LGB1.8.2. Rexeita argumentadamente os usos lingüísticos que levan implícitos prexuízos ou discriminacións.
- B1.9. Realizar exposicións orais planificadas e claras de traballos e de informacións de actualidade, coa axuda das TIC.
 - LGB1.9.1. Planifica a produción oral, estrutura o contido, revisa os borradores e esquemas.
 - LGB1.9.2. Presenta os contidos de forma clara e ordenada e con corrección gramatical.
 - LGB1.9.3. Utiliza o rexistro adecuado á situación comunicativa.
 - LGB1.9.4. Emprega axeitadamente os elementos prosódicos e (entoación e pronuncia axeitada, pausas, ton, timbre e volume), a linguaxe corporal (mirada e posición do corpo) así como o autocontrol das emocións ao falar en público.
 - LGB1.9.5. Emprega as TIC para documentarse bibliograficamente, revisar gramaticalmente o texto e elaborar unha presentación atractiva e innovadora.
- B1.10. Aplicar os coñecementos gramaticais á avaliación e mellora da expresión oral e recoñecer en exposicións orais propias e alleas as dificultades expresivas.
 - LGB1.10.1. Recoñece erros (incoherencias, repeticións, ambigüidades, pobreza léxica, erros fonéticos e entoación inadecuada) nos discursos propios e alleos para evitalos nas súas producións.
- B1.11. Participar activa e argumentadamente en debates nos que se expresen opinións acerca dun tema de actualidade.
 - LGB1.11.1. Desenvolve argumentos de forma comprensible e convincente e comenta as contribucións das persoas interlocutoras.
 - LGB1.11.2. Aplica as normas que rexen a cortesía na comunicación oral, respecta as quendas e as opinións alleas e emprega unha linguaxe non discriminatoria.

- B1.12. Participar en interaccións sobre temas de interese persoal, ou social ou asuntos da vida cotiá, nun rexistro formal, neutro ou informal.
- LGB1.12.1. Desenvólvese con eficacia en situacións que xorden na vida diaria así como noutras de estudo ou traballo e participa en conversas informais.
- B1.13. Valorar a lingua oral como un instrumento útil na aprendizaxe e nas relacións sociais.
- LGB1.13.1. Identifica e describe os valores da lingua oral como un instrumento útil na aprendizaxe, así como para relacionarse cos demais e enriquecerse como persoa.

Bloque 2. Comunicación escrita: ler e escribir

- B2.1. Empregar estratexias e técnicas que faciliten a lectura comprensiva e crítica dos textos.
- LGB2.1.1. Emprega pautas e estratexias que facilitan a análise do contido (resumos, cadros, esquemas e mapas conceptuais).
- LGB2.1.2. Aplica os coñecementos lingüísticos propios (gramaticais e léxicos) e recursos alleos (dicionarios e outras fontes de documentación) para solucionar problemas de comprensión.
- LGB2.1.3. Elabora o esquema xerarquizado de ideas dun texto.
- LGB2.1.4. Deduce información global do texto a partir de contidos explícitos e implícitos.
- LGB2.1.5. Entende o significado de palabras propias do rexistro culto e incorpóraas ao seu discurso.
- B2.2. Comprender e interpretar textos escritos propios da vida cotiá pertencentes ao ámbito laboral, administrativo e comercial.
- LGB2.2.1. Identifica a intención comunicativa, o tema e os subtemas de escritos propios da vida cotiá relacionados co ámbito laboral, administrativo e comercial.
- LGB2.2.2. Comprende, interpreta e valora textos propios da vida cotiá pertencentes a distintos ámbitos: laboral, administrativo e comercial.
- B2.3. Comprender e interpretar textos relacionados co ámbito educativo, tanto manuais de consulta (dicionarios, glosarios, enciclopedias, etc.), como libros de texto e recursos de temas especializados en Internet.
- LGB2.3.1. Comprende textos relacionados co ámbito educativo, tanto manuais de consulta (dicionarios, glosarios, enciclopedias, etc.), como libros de texto e recursos de temas especializados en Internet.
- LGB2.3.2. Interpreta a información de mapas, gráficas, diagramas.
- B2.4. Comprender e interpretar textos argumentativos.
- LGB2.4.1. Identifica o tema e a intención comunicativa de textos argumentativos.
- LGB2.4.2. Elabora a súa propia interpretación a partir dos argumentos expresados nun texto.
- B2.5. Comprender e interpretar textos xornalísticos de opinión: editorial, columna, artigo de opinión...
- LGB2.5.1. Diferencia os trazos característicos dos textos xornalísticos de opinión.
- LGB2.5.2. Valora a intención comunicativa dun texto xornalístico e distingue entre información, opinión e persuasión.
- B2.6. Comprender e interpretar as mensaxes explícitas e implícitas que transmiten os textos publicitarios dos medios de comunicación.
- LGB2.6.1. Comprende e interpreta as mensaxes explícitas e implícitas que transmiten os textos publicitarios dos medios de comunicación (anuncios).

- LGB2.6.2. Reflexiona e ten unha postura crítica ante as mensaxes persuasivas que proveñen dos medios de comunicación.
- B2.7. Identificar os usos lingüísticos que conteñan prexuízos ou mensaxes discriminatorias.
 - LGB2.7.1. Reflexiona sobre os usos lingüísticos que levan implícitos prexuízos ou mensaxes discriminatorias.
 - LGB2.7.2. Detecta prexuízos e mensaxes discriminatorias implícitas nos textos de medios de comunicación, con especial atención á publicidade.
- B2.8. Usar e seleccionar materiais de consulta das bibliotecas e doutras fontes de información impresa ou en formato dixital.
 - LGB2.8.1. Selecciona contidos, analiza información e extrae conclusións a partir da consulta de materiais en distintos soportes.
 - LGB2.8.2. Sérvese dos recursos que ofrecen as bibliotecas ou as TIC para integrar os coñecementos adquiridos nos seus escritos.
- B2.9. Empregar estratexias e técnicas axeitadas para producir escritos adecuados, coherentes e ben cohesionados desde o punto de vista comunicativo (planificación, organización, redacción e revisión).
 - LGB2.9.1. Utiliza distintas técnicas de planificación para organizar o seu discurso (diferentes tipos de esquemas e mapas conceptuais).
 - LGB2.9.2. Utiliza o rexistro adecuado en función da tipoloxía textual e do acto comunicativo.
 - LGB2.9.3. Ordena as ideas e estrutura os contidos en unidades sintácticas consecutivas e encadeadas con conectores e outros elementos de cohesión.
 - LGB2.9.4. Coñece as regras ortográficas e as normas morfosintácticas e sérvese das ferramentas lingüísticas ao seu alcance (correctores, dicionarios e gramáticas) para aplicalas correctamente.
 - LGB2.9.5. Revisa o texto para comprobar que a organización dos contidos é correcta e que non se cometen erros ortográficos, gramaticais, de formato ou de presentación.
- B2.10. Empregar as TIC para corrixir e mellorar a presentación dos escritos, para difundir os textos propios, coñecer outros alleos e intercambiar opinións.
 - LGB2.10.1. Usa as TIC para a corrección dos textos: corrector ortográfico do procesador de textos, dicionarios en liña e outras páxinas especializadas no estudo da lingua galega.
 - LGB2.10.2. Usa procesadores de textos para mellorar a presentación dos seus escritos, especialmente na presentación dos seus traballos educativos, atendendo a cada unha das funcionalidades de cada elemento: encabezamento e pé de páxina, numeración de páxinas, índice, esquemas, etc.
 - LGB2.10.3. Usa as TIC como medio de divulgación de textos propios, de coñecemento doutros alleos e de intercambio de opinións.
- B2.11. Producir, respectando as súas características formais e de contido, textos propios da vida cotiá pertencentes a distintos ámbitos, tanto en formato papel como dixital: laborais, administrativos e comerciais.
 - LGB2.11.1. Produce, respectando as súas características formais e de contido, e en soporte tanto impreso como dixital, textos propios da vida cotiá pertencentes a distintos ámbitos: laboral, administrativo e comercial.
- B2.12. Producir, en soporte impreso ou dixital, textos xornalísticos de opinión.

- LGB2.12.1. Crea, en soporte impreso ou dixital, textos xornalísticos de opinión.
- B2.13. Producir, en soporte impreso ou dixital, textos argumentativos, redactados a partir da información obtida de distintas fontes.
 - LGB2.13.1. Elabora, en soporte impreso ou dixital, textos argumentativos, redactados a partir da información obtida de distintas fontes.
 - LGB2.13.2. Crea, en soporte impreso ou dixital, un texto argumentativo propio a partir dun tema dado sen documentación previa.
 - LGB2.13.3. Sintetiza a información e resume textos argumentativos sen repetir nin parafrasear o texto de partida.
- B2.14. Valorar a escritura como un instrumento moi útil na aprendizaxe, nas relacións sociais e no desenvolvemento do individuo.
 - LGB2.14.1. Identifica e describe os valores da escritura non só como unha ferramenta para organizar os pensamentos senón tamén como un instrumento para relacionarse cos demais e enriquecerse como persoa.

Bloque 3. Funcionamento da lingua

- B3.1. Recoñecer e explicar os valores de léxico preciso de diferentes categorías gramaticais, así como da fraseoloxía.
 - LGB3.1.1. Recoñece, explica e usa un léxico amplo e preciso de diferentes categorías gramaticais.
 - LGB3.1.2. Recoñece, explica e usa fraseoloxía diversa da lingua galega nas súas producións orais e escritas.
- B3.2. Recoñecer e usar correctamente as formas verbais e as perífrases verbais da lingua galega.
 - LGB3.2.1. Recoñece e usa correctamente as formas verbais e as perífrases verbais da lingua galega e distingue os diversos tipos.
- B3.3. Recoñecer e explicar os procedementos de creación de palabras, os valores dos morfemas e as súas posibilidades combinatorias para crear novos termos e identificar a súa procedencia grega ou latina.
 - LGB3.3.1. Recoñece e explica os procedementos de creación de palabras.
 - LGB3.3.2. Crea palabras novas utilizando os procedementos de creación léxica.
 - LGB3.3.3. Recoñece os valores de prefixos e sufixos e as súas posibilidades combinatorias para crear novas palabras.
 - LGB3.3.4. Identifica a procedencia grega ou latina de prefixos e sufixos habituais no uso da lingua galega.
- B3.4. Recoñecer e usar a fonética da lingua galega.
 - LGB3.4.1. Recoñece e usa adecuadamente a fonética da lingua galega, con especial atención á entoación, ás vogais de grao medio e ao *n* velar.
- B3.5. Usar eficazmente os dicionarios e outras fontes de consulta, tanto en papel como en soporte electrónico, para resolver dúbidas, para progresar na aprendizaxe autónoma e para enriquecer o propio vocabulario.
 - LGB3.5.1. Usa eficazmente os dicionarios e outras fontes de consulta, tanto en papel como en soporte electrónico, especialmente sobre cuestións de uso (semántico e sintáctico) e de normativa, para resolver dúbidas e para progresar na aprendizaxe autónoma e para ampliar o seu vocabulario.
- B3.6. Aplica e valora as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.
 - LGB3.6.1. Aplica correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega nos discursos orais e escritos.
 - LGB3.6.2. Recoñece o valor funcional e social das normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.

- B3.7. Analizar e usar correctamente a puntuación, de acordo coa cohesión sintáctica.
- LGB3.7.1. Analiza e usa correctamente a puntuación, de acordo coa cohesión sintáctica.
- B3.8. Recoñecer e usar enunciados e oracións, identificando as principais regras de combinación impostas polos verbos.
- LGB3.8.1. Recoñece enunciados e identifica a palabra nuclear que o organiza sintáctica e semanticamente.
- LGB3.8.2. Recoñece a estrutura interna das oracións, identificando o verbo e os seus complementos.
- LGB3.8.3. Respecta a orde correcta dos elementos da estrutura sintáctica galega.
- LGB3.8.4. Clasifica oracións segundo a natureza do predicado.
- LGB3.8.5. Usa a terminoloxía sintáctica correcta.
- B3.9. Recoñecer, explicar e usar os nexos textuais de causa, consecuencia, condición, hipótese e os conclusivos, así como os mecanismos gramaticais e léxicos de cohesión interna.
- LGB3.9.1. Recoñece, explica e usa os nexos textuais de causa, consecuencia, condición, hipótese e os conclusivos, así como os mecanismos gramaticais e léxicos de cohesión interna.
- B3.10. Identifica adecuadamente en textos alleos e propios a estrutura, a construción e xustificación dos parágrafos, a vinculación e progresión temáticas, e elabora textos de acordo con estes parámetros.
- LGB3.10.1. Identifica a estrutura do texto, en construcións propias e alleas.
- LGB3.10.2. Xustifica argumentadamente a división en parágrafos de textos propios e alleos.
- LGB3.10.3. Identifica a progresión temática en textos propios e alleos.
- LGB3.10.4. Elaborar textos cunha estrutura apropiada, divididos en parágrafos e empregando os mecanismos de progresión temática.
- B3.11. Identificar e explicar os trazos que permiten diferenciar e clasificar os xéneros textuais, especialmente os argumentativos.
- LGB3.11.1. Identifica e describe a estrutura e os trazos lingüísticos dos diferentes xéneros textuais, especialmente nos argumentativos, e aplícaos nas producións propias.
- LGB3.11.2. Recoñece nun texto, e emprega nas producións propias, os distintos procedementos lingüísticos para a expresión da subxectividade.
- B3.12. Xustificar a adecuación dos textos, en función do contexto, do tema e do xénero e elaborar producións propias cunha adecuación apropiada.
- LGB3.12.1. Xustifica a adecuación das producións en función do contexto, do tema e do xénero textual.
- LGB3.12.2. Elaborar producións lingüísticas cunha adecuación apropiada ao contexto, ao tema e ao xénero textual.
- B3.13. Participar en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, relacionados cos elementos transversais e nos que se eviten estereotipos lingüísticos ou culturais.
- LGB3.13.1. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.

B3.14. Reflexionar sobre o sistema e as normas de uso das linguas, mediante a comparación e transformación de textos, enunciados e palabras, e utilizar estes coñecementos para solucionar problemas de comprensión e para a produción de textos.

LGB3.14.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e produción dos textos traballados en calquera das outras.

Bloque 4. Lingua e sociedade

B4.1. Valorar as linguas como medios de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo, apreciar o plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade e coñecer e describir o papel da lusofonía nas linguas do mundo no século XXI.

LGB4.1.1. Valora a lingua como medio de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo e argumenta fundamentadamente e cun discurso propio a súa postura.

LGB4.1.2. Valora o plurilingüismo inclusivo, desde a lingua propia, como expresión da riqueza cultural da humanidade e argumenta cun discurso propio a súa postura.

LGB4.1.3. Coñece os territorios que forman parte da comunidade lusófona e sabe describir a súa importancia dentro das linguas do mundo no século XXI.

LGB4.1.4. Incorpora á súa práctica cotiá os principais recursos da Rede en portugués (buscadores, enciclopedias e portais de noticias).

B4.2. Describir e analizar a situación sociolingüística de Galicia atendendo á presenza da lingua galega nos principais ámbitos e contextos sociais e privados así como ás tendencias de evolución.

LGB4.2.1. Coñece e describe a lexislación estatal e autonómica básica en materia lingüística.

LGB4.2.2. Describe acertadamente con criterios sociolingüísticos a situación galega actual.

LGB4.2.3. Analiza gráficas de distribución de linguas tirando conclusións nas que incorpora os seus coñecementos sociolingüísticos.

LGB4.2.4. Describe a situación sociolingüística de Galicia e emprega a terminoloxía apropiada.

LGB4.2.5. Analiza as tendencias de evolución da lingua galega a partir da situación sociolingüística actual.

B4.3. Identificar os elementos do proceso normalizador e adquirir vínculos positivos cara ao seu uso asumindo a importancia da contribución individual no desenvolvemento da lingua galega.

LGB4.3.1. Identifica os procedementos de normalización e argumenta axeitadamente a necesidade de continuar con este proceso na lingua galega.

LGB4.3.2. Distingue normativización e normalización e explica axeitadamente cada fenómeno.

LGB4.3.3. Analiza a súa propia práctica lingüística e valora a importancia de contribuír individual e socialmente á normalización da lingua galega.

LGB4.3.4. Coñece os principais axentes normalizadores en Galicia e valora a súa importancia.

B4.4. Recoñecer os principais elementos de evolución da lingua galega, así como identificar as causas e consecuencias dos feitos máis relevantes da súa historia social, e sinalar as distintas etapas desde 1916.

LGB4.4.1. Recoñece os principais elementos da evolución da lingua galega desde 1916 ata a actualidade.

LGB4.4.2. Recoñece os acontecementos relevantes da historia social da lingua galega desde 1916 e elabora textos expositivos sobre as diferentes etapas.

- LGB4.4.3. Identifica as causas dos feitos máis relevantes da historia social da lingua galega desde 1916.
- LGB4.4.4. Identifica as consecuencias dos feitos máis relevantes da historia social da lingua galega desde 1916.
- LGB4.4.5. Interpreta gráficos, táboas, textos e información dos medios e das TIC, relacionados coa historia social da lingua galega desde 1916.
- B4.5. Describir a situación sociolingüística e legal das linguas de España.
 - LGB4.5.1. Describe a situación sociolingüística e legal das linguas de España e analiza criticamente textos (literarios e xornalísticos), gráficos ou documentos audiovisuais que traten sobre a situación sociolingüística do Estado español.
- B4.6. Identificar os prexuízos lingüísticos e analizar a situación persoal en relación a eles.
 - LGB4.6.1. Sinala os prexuízos lingüísticos atribuíbles a calquera lingua e especialmente á galega e rebáteos cunha argumentación axeitada.
 - LGB4.6.2. Analiza a opinión propia sobre as linguas, detecta os prexuízos, en caso de os ter, e rebáteos argumentadamente.
- B4.7. Recoñecer e valorar os principais fenómenos que caracterizan as variedades xeográficas, diastráticas e diafásicas da lingua galega e da función da lingua estándar.
 - LGB4.7.1. Recoñece os principais fenómenos que caracterizan as variedades xeográficas da lingua galega.
 - LGB4.7.2. Recoñece os trazos da variedade estándar da lingua galega.
 - LGB4.7.3. Valora a lingua estándar como variedade unificadora.
 - LGB4.7.4. Valora as variedades xeográficas da lingua galega como símbolo de riqueza lingüística e cultural e rexeita fundamentadamente calquera prexuízo sobre a variación diatópica.
 - LGB4.7.5. Recoñece as variedades diastráticas e diafásicas da lingua galega e describe o influxo da situación sociolingüística nelas.

Bloque 5. Educación literaria

- B5.1. Identificar e comprender os distintos períodos e xeracións da literatura galega de 1916 ata a actualidade.
 - LGLB5.1.1. Identifica os distintos períodos e xeracións da literatura galega de 1916 ata a actualidade.
 - LGLB5.1.2. Comprende e explica razoadamente os distintos períodos da literatura galega de 1916 ata a actualidade sinalando os seus principais trazos característicos.
- B5.2. Seleccionar, ler autonomamente e comentar obras representativas da literatura galega de 1916 ata a actualidade e relaciona o seu contido co contexto histórico, cultural e sociolingüístico de cada período.
 - LGLB5.2.1. Selecciona, seguindo criterios razoados, obras representativas da literatura galega de 1916 ata a actualidade para a súa lectura.
 - LGLB5.2.2. Le autonomamente obras ou textos representativos da literatura galega de 1916 ata a actualidade, resume o seu contido, sinala os seus trazos característicos definitorios e relaciónaos co contexto histórico, cultural e sociolingüístico do período da literatura galega correspondente.
 - LGLB5.2.3. Comenta, de forma guiada ou libre, textos de obras da literatura galega desde 1916

ata a actualidade, sinala os seus trazos característicos definitorios e relacións co contexto histórico, cultural e sociolingüístico do período da literatura galega correspondente.

LGLB5.2.4. Compara textos literarios dun mesmo período ou de diferentes períodos atendendo aos seus principais contidos, sinala os seus trazos característicos definitorios e pon todo en relación co contexto histórico, cultural e sociolingüístico do período ou períodos.

B5.3. Ler expresiva e comprensivamente, facer audicións e ler dramatizadamente textos narrativos, poéticos, teatrais e ensaísticos da literatura galega de 1916 ata a actualidade.

LGLB5.3.1. Le expresiva, comprensiva ou dramatizadamente textos narrativos, poéticos, teatrais e ensaísticos representativos da literatura galega de 1916 ata a actualidade.

LGLB5.3.2. Participa con proveito de audicións de textos narrativos, poéticos, teatrais e ensaísticos representativos da literatura galega de 1916 ata a actualidade e escribe/debate, argumentadamente, sobre os seus valores literarios.

B5.4. Elaborar traballos individuais ou en grupo nos que se describan e analicen textos representativos da literatura galega de 1916 ata a actualidade.

LGLB5.4.1. Elabora traballos individual ou colectivamente nos que se describen e analizan textos representativos da literatura galega de 1916 ata a actualidade.

B5.5. Consultar fontes de información variadas e recursos das TIC para a realización de traballos e cita axeitada destes.

LGLB5.5.1. Consulta fontes de información variadas para a realización de traballos e cita axeitada destas.

LGLB5.5.2. Emprego de diferentes recursos das TIC para a realización de traballos e cita axeitada destes.

B5.6. Crear ou recrear textos de intención literaria partindo das características dos traballos na aula co fin de desenvolver o gusto pola escrita e a capacidade de expresión dos sentimentos e xuízos.

LGLB5.6.1. Crea ou recrea textos de intención literaria partindo das características dos traballos na aula.

LGLB5.6.2. Desenvolve o gusto pola escrita como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os sentimentos e xuízos.

3.- Concreción dos obxectivos para o curso

a) Obxectivos xerais da educación secundaria

A Educación Secundaria Obrigatoria contribuirá a desenvolver nos alumnos e as alumnas as capacidades que lles permitan:

a) Asumir responsablemente os seus deberes; coñecer e exercer os seus dereitos no respecto aos demais; practicar a tolerancia, a cooperación e a solidariedade entre as persoas e grupos; exercitarse no diálogo afianzando os dereitos humanos e a igualdade de trato e de oportunidades entre mulleres e homes, como valores comúns dunha sociedade plural, e prepararse para o exercicio da cidadanía democrática.

b) Desenvolver e consolidar hábitos de disciplina, estudo e traballo individual e en equipo como condición necesaria para unha realización eficaz das tarefas da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.

c) Valorar e respectar a diferenza de sexos e a igualdade de dereitos e oportunidades entre eles. Rexeitar a discriminación das persoas por razón de sexo ou por calquera outra condición ou circunstancia persoal ou

social. Rexeitar os estereotipos que supoñan discriminación entre homes e mulleres, así como calquera manifestación de violencia contra a muller.

d) Fortalecer as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións cos demais, así como rexeitar a violencia, os prexuízos de calquera tipo, os comportamentos sexistas e resolver pacificamente os conflitos.

e) Desenvolver destrezas básicas na utilización das fontes de información para, con sentido crítico, adquirir novos coñecementos. Adquirir unha preparación básica no campo das tecnoloxías, especialmente as da información e a comunicación.

f) Concibir o coñecemento científico como un saber integrado, que se estrutura en distintas disciplinas, así como coñecer e aplicar os métodos para identificar os problemas nos diversos campos do coñecemento e da experiencia.

g) Desenvolver o espírito emprendedor e a confianza en si mesmo, a participación, o sentido crítico, a iniciativa persoal e a capacidade para aprender a aprender, planificar, tomar decisións e asumir responsabilidades.

h) Comprender e expresar con corrección, oralmente e por escrito, na lingua galega e na lingua castelá, textos e mensaxes complexas, e iniciarse no coñecemento, na lectura e no estudo da literatura.

i) Comprender e expresarse nunha ou máis linguas estranxeiras de maneira apropiada.

l) Coñecer, valorar e respectar os aspectos básicos da cultura e da historia propias e das outras persoas, así como o patrimonio artístico e cultural, coñecer mulleres e homes que realizaron achegas importantes á cultura e sociedade galega ou a outras culturas do mundo.

m) Coñecer e aceptar o funcionamento do propio corpo e o dos outros, respectar as diferenzas, afianzar os hábitos de coidado e saúde corporais e incorporar a educación física e a práctica do deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social. Coñecer e valorar a dimensión humana da sexualidade en toda a súa diversidade. Valorar criticamente os hábitos sociais relacionados coa saúde, o consumo, o coidado dos seres vivos e o medio ambiente, contribuíndo á súa conservación e mellora.

n) Apreciar a creación artística e comprender a linguaxe das distintas manifestacións artísticas, utilizando diversos medios de expresión e representación.

ñ) Coñecer e valorar os aspectos básicos do patrimonio lingüístico, cultural, histórico e artístico de Galicia, participar na súa conservación e mellora e respectar a diversidade lingüística e cultural como dereito dos pobos e das persoas, desenvolvendo actitudes de interese e respecto cara o exercicio deste dereito.

o) Coñecer e valorar a importancia do uso do noso idioma como elemento fundamental para o mantemento da nosa identidade e como medio de relación interpersoal e expresión de riqueza cultural nun contexto plurilingüe, que nos comunica con outras linguas, en especial coas pertencentes á comunidade lusófona.

Obxectivos da área de lingua galega e literatura para 1º ESO

1. Comprender, interpretar e resumir o sentido global das mensaxes orais en distintos ámbitos e con diferentes intencións comunicativas.

2. escoitar e comprender o sentido global de informacións procedentes da comunicación audiovisual, desenvolvendo un pensamento crítico.

3. escoitar con interese e respecto as intervencións orais, respectando as normas de cortesía. 4. Coñecer e aplicar, con axuda das TIC, as estratexias necesarias para producir textos orais sobre temas de actualidade.

5. Valorar as producións orais cunha fonética galega correcta e mostrar unha actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.

6. Intervir de maneira activa en situacións orais propias do ámbito académico.

7. Coñecer e aplicar estratexias para falar en público, en situacións formais ou informais.

8. Producir discursos breves e comprensibles, adecuados á situación e á intención comunicativa, coherentes e ben organizados, sobre temas de interese persoal ou social da vida cotiá e académica.
9. Ler de maneira comprensiva e interpretar textos escritos en distintos ámbitos e con diferentes intencións comunicativas.
10. Usar os recursos que ofrecen as bibliotecas e as TIC para obter información, consultar modelos de composición escrita e solucionar dúbidas de traballo.
11. Mostrar unha actitude crítica cara ás mensaxes que manifesten prexuizos lingüísticos.
12. Ler en voz alta coa dicción adecuada e respectando os patróns fonéticos do galego.
13. Producir, en formato papel ou dixital, textos propios da vida cotiá, das relacións sociais ou do ámbito académico, con adecuación, coherencia, cohesión e corrección.
14. Usar as TIC, con progresiva autonomía, para redactar e presentar os seus escritos.
15. Coñecer e utilizar un léxico amplo e preciso.
16. Coñecer e utilizar adecuadamente a fonética do galego.
17. Utilizar os dicionarios e outras fontes de consulta en diferentes soportes para resolver dúbidas e progresar na aprendizaxe autónoma.
18. Aplicar correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas do galego.
19. Coñecer e utilizar as categorías gramaticais básicas para mellorar a creación e a comprensión de textos.
20. Identificar e explicar as funcións oracionais e as unidades que as desempeñan.
21. Coñecer e utilizar os conectores textuais e as regras de concordancia para dar cohesión aos textos.
22. Diferenciar as distintas clases de oracións segundo a intención do emisor.
23. Participar en proxectos nos que se utilizan varias linguas, evitando estereotipos lingüísticos ou culturais.
24. Desenvolver unha competencia comunicativa integrada a partir do coñecemento das linguas.
25. Valorar as linguas como medios de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo. 26. Describir e analizar a situación sociolingüística de Galicia, a partir do seu contorno familiar e o do resto do alumnado, valorando a importancia de contribuír ao proceso de normalización da lingua.
27. Coñecer a situación sociolingüística e legal das linguas de España.
28. Recoñecer e valorar as variantes xeográficas do galego, rexeitando prexuizos lingüísticos. 29. Diferenciar os textos non literarios dos literarios, e nestes últimos, identificar os tres grandes xéneros.
30. Ler de maneira comprensiva, expresiva ou dramatizada textos de distintos xéneros, relacionándoos coa súa experiencia propia e expoñendo a súa opinión.
31. Escribir textos sinxelos con intención estética, utilizando os coñecementos literarios adquiridos.
32. Describir os trazos que caracterizan o cómic e a canción como linguaxes artísticas.
33. Coñecer e aplicar as estratexias de autoavaliación, recoñecendo os erros nas súas producións.

Obxectivos da área de lingua galega e literatura para 2º ESO

1. Coñecer as características da linguaxe dos distintos medios de comunicación.
2. Analizar textos orais e escritos de medios de comunicación en formato dixital e en papel, para identificar ideas principais, comprender o contido e procesar a información mediante distintas ferramentas.
3. Distinguir ámbitos diferentes en textos orais, coñecer as súas características e os trazos que os diferencian.
4. Sintetizar e procesar información desde textos orais de distintos ámbitos.

5. Elaborar criterios para analizar críticamente o propósito comunicativo en textos orais diversos.
6. Elabora argumentacións propias para expoñer o propósito comunicativo dos textos orais.
7. Recoñecer as connotacións en informacións implícitas nun texto oral.
8. Coñecer e aplicar as regras fonéticas e prosódicas que rexen a lingua galega.
9. Amosar coidado e interese por elaborar producións propias con corrección gramática, ortográfica e fonética.
10. Empregar o coñecemento da lingua e os contidos traballados para producir textos orais propios con coherencia, cohesión e corrección. Utilizar con corrección nexos textuais de espazo, oposición e contraste, así como os mecanismos gramaticais e léxicos de cohesión interna.
11. Realizar exposicións orais sobre temas diversos seguindo unha estrutura ordenada e coherente, con soltura.
12. Coñecer e utilizar técnicas TIC que faciliten e axuden a mellorar as exposicións orais planificadas.
13. Elaborar opinións propias sobre temas diversos e expoñelas de maneira argumentada e ordenada en distintos contextos.
14. Participar de modo natural e por iniciativa propia en situacións de comunicación oral diversas: debates, corrección de exercicios, diálogos sobre temas, ... expoñendo e argumentando as ideas propias.
15. Coñecer e aplicar técnicas de comunicación oral nas exposicións ou en situacións diversas falando en público, coidando a postura, a modulación da voz, a estrutura do discurso, os medios empregados, etc.
16. Desenrolar estratexias para comprender mensaxes orais e escritas en situacións onde hai dificultades de comprensión.
17. Utilizar recursos dixitais e libros de texto para resolver dúbidas sobre vocabulario ou estruturas lingüísticas necesarias para producir con corrección na lingua galega.
18. Empregar os coñecementos da lingua para comprender e producir textos propios no contexto social no que nos desenvolvemos: diarios, cartas persoais, avisos e solicitudes.
19. Coñecer os elementos fundamentais dos textos instrutivos e expositivos en contexto educativo: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias. Utilizar ese coñecemento para comprender a mensaxe e utilizar as fontes de información con rigor.
20. Identificar e analizar as distintas fontes de información que son base esencial no proceso de adquisición de coñecementos.
21. Realizar lectura comprensiva de textos diversos: identificar ideas principais e secundarias, sintetizar e representar a información, elaborar argumentacións propias sobre o contido, relacionar o texto con experiencias ou outros coñecementos previos.
22. Realizar unha lectura en voz alta co dicción, entoación e ritmo adecuados á situación comunicativa e á súa función.
23. Empregar estratexias metacognitivas para identificar canto e como aprendemos.
24. Coñecer os elementos esenciais e os tipos de noticias que aparecen nos medios de comunicación.
25. Elaborar noticias a partir dun modelo con coñecementos adquiridos.
26. Producir en formato papel ou dixital textos de distinta tipoloxía: cuestionarios, resumos, descrición, narracións e explicacións.
27. Producir textos escritos con un compoñente de goce persoal para comunicar experiencias, ideas e pensamentos.
28. Enriquecer con cada temática o léxico, vocabulario e frases da linguaxe habitual en lingua galega.
29. Empregar con soltura e precisión dicionarios e fontes de consulta para comprender textos, enriquecer o vocabulario e contrastar a fiabilidade das fontes empregadas.
30. Coñecer, empregar as normas que regulan os textos orais e escritos de diversos tipos.
31. Comprender que o uso de normas ortográficas e morfoloxías é necesario para o desenvolvemento da lingua.
32. Coñecer as normas de uso dos signos de puntuación e utilízalos en textos escritos con corrección.
33. Comprender a estrutura de substantivos e verbos para mellorar as habilidades de comprensión e produción lingüísticas.
34. Coñecer os elementos dunha oración desde o punto de vista sintáctico. Empregar este coñecemento para elaborar enunciados, orais e escritos, cun estilo cohesionado e correcto.
35. Realizar autoavaliacións sobre o traballo de maneira realista co obxectivo de mellorar a aprendizaxe.
36. Enriquecer a competencia lingüística co uso das distintas linguas en distintos contextos educativos.
37. Recoñecer a riqueza na diversidade cultural a través das linguas propias de cada pobo.
38. Reflexionar sobre a situación sociolingüística galega desde unha perspectiva social, histórica e xeográfica.
39. Coñecer a historia e as razóns das iniciativas normalizadoras da lingua galegas e describir a situación legal das linguas do Estado español.

40. Identificar e clasificar as variantes diafásicas do galego, recoñecer os trazos da variedade estándar da lingua galega e valorala como variante unificadora, así como apreciar a variante diatópica propia.
41. Ler expresiva e comprensivamente en público textos diversos.
42. Coñecer as características de textos pertencentes a diferentes xéneros e subxéneros, e comparalos sinalando as coincidencias e diferenzas, tanto estruturais coma formais.
43. Coñecer, identificar e interpretar recursos retóricos nos textos literarios.
44. Escribir de maneira autónoma textos de intención estética aplicando os coñecementos dos recursos literarios traballados.
45. Distinguir os trazos da linguaxe cinematográfica, identificalos e analizalos en diferentes obras de cine.

Obxectivos da área de lingua galega e literatura para 3º ESO

1. Comprender e interpretar o sentido global das mensaxes orais en distintos ámbitos e con diferentes intencións comunicativas.
2. escoitar e comprender o sentido global de informacións procedentes da comunicación audiovisual.
3. escoitar con interese e respecto as intervencións orais e valorar as producións orais cunha fonética galega correcta.
4. Participar activamente en situacións propias do ámbito académico, manifestando a súa opinión e mostrando respecto cara á dos demais.
5. Coñecer e aplicar estratexias para falar en público, en situacións formais ou informais, de forma individual ou en grupo.
6. Producir discursos breves e comprensibles, adecuados a distintos rexistros, coherentes e ben organizados, sobre temas da vida cotiá ou académica.
7. Realizar exposicións orais planificadas con axuda das TIC.
8. Ler de maneira comprensiva e interpretar textos escritos en distintos ámbitos e con diferentes intencións comunicativas.
9. Ler en voz alta respectando os patróns fonéticos do galego e rexeitando calquera tipo de prexuízo.
10. Usar os recursos que ofrecen as bibliotecas e as TIC para obter e manexar información e para producir creacións propias.
11. Producir, en formato papel ou dixital, textos propios da vida cotiá, das relacións sociais ou do ámbito académico, con adecuación, coherencia, cohesión e corrección.
12. Coñecer e utilizar un léxico amplo e preciso.
13. Utilizar os dicionarios e outras fontes de consulta en diferentes soportes para resolver dúbidas e progresar na aprendizaxe.
14. Coñecer e utilizar as categorías gramaticais para mellorar e enriquecer as producións lingüísticas.
15. Recoñecer e usar adecuadamente a fonética da lingua galega, con especial atención a posibles interferencias.
16. Identificar e explicar as funcións oracionais e as unidades que as desempeñan.
17. Identificar os conectores e outros mecanismos que lles dan cohesión aos textos.
18. Recoñecer a estrutura dun texto e elaborar textos propios de acordo con eses parámetros.
19. Coñecer e aplicar as regras ortográficas para conseguir unha comunicación eficaz.
20. Participar en proxectos nos que se utilizan varias linguas, evitando estereotipos lingüísticos ou culturais.
21. Valorar as linguas como medios de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo.
22. Describir e analizar a situación sociolingüística de Galicia, coñecer as principais iniciativas normalizadoras da lingua e identificar os prexuízos.
23. Coñecer os acontecementos relevantes da historia social da lingua galega desde os seus inicios ata 1916.
24. Describir a situación sociolingüística e legal das linguas do Estado español.
25. Recoñecer e valorar as variedades da lingua, e identificar a estándar como variante unificadora.
26. Identificar as distintas épocas e períodos da literatura galega desde a Idade Media ata 1916.
27. Ler de maneira comprensiva, expresiva ou dramatizada textos de distintos xéneros da literatura galega desde a Idade Media ata 1916.
28. Elaborar traballos, coa axuda das TIC, relacionados coas distintas épocas e períodos da literatura galega desde a Idade Media ata 1916.
29. (Re)crear textos con intención literaria a partir dos modelos traballados en clase.

Obxectivos da área de lingua galega e literatura para 4º ESO

1. Comprender e interpretar textos propios da comunicación audiovisual, con especial atención aos de carácter argumentativo e publicitario.
2. Comprender e interpretar textos orais de distinta natureza, con especial atención aos de carácter expositivo e argumentativo do ámbito educativo.
3. escoitar e producir textos orais cunha actitude crítica cara aos prexuízos e aplicando os coñecementos gramaticais para unha mellor expresión.
4. Producir textos orais adecuados á situación e á intención comunicativa, utilizando as estratexias necesarias para falar en público, así como as TIC.
5. Participar activamente en debates propostos sobre temas de interese e valorar a lingua oral como instrumento de relación social.
6. Utilizar técnicas e estratexias que facilitan a lectura comprensiva e crítica de textos.
7. Comprender e interpretar textos propios da vida cotiá, relacionados co ámbito laboral, administrativo, comercial e educativo.
8. Comprender, interpretar e redactar (en papel ou en formato dixital) textos argumentativos, xornalísticos e publicitarios.
9. Ler de maneira reflexiva e crítica para identificar usos lingüísticos discriminatorios.
10. Usar os recursos que ofrecen as bibliotecas e as TIC para obter información complementaria.
11. Utilizar técnicas e estratexias para producir textos escritos adecuados, coherentes e cohesionados, e valorar a escritura como fonte de enriquecemento persoal.
12. Utilizar as TIC para mellorar a presentación dos escritos, difundir textos propios, coñecer outros alleos e intercambiar opinións.
13. Producir textos propios, en soporte impreso ou dixital, tanto da vida cotiá como de carácter xornalístico (cartas ao director ou columnas de opinión).
14. Utilizar un léxico amplo e adecuado, e identificar as relacións semánticas entre as palabras.
15. Recoñecer e utilizar correctamente as formas verbais e as perífrases verbais.
16. Recoñecer e usar a fonética do galego.
17. Aplicar correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas do galego, e utilizar manuais de consulta de maneira eficaz.
18. Identificar a oración como un tipo de enunciado e analizar as relacións sintácticas entre os elementos que constitúen o predicado.
19. Recoñecer en textos propios e alleos a estrutura dun texto, así como a súa adecuación e os conectores que permiten cohesionar ideas e parágrafos.
20. Identificar os trazos que definen diferentes tipoloxías textuais, especialmente os textos

28. Ler de maneira comprensiva, expresiva ou dramatizada textos de distintos xéneros da literatura galega desde 1916 ata a actualidade.
29. Elaborar traballos individuais ou en grupo, coa axuda das TIC, relacionados coa literatura galega desde 1916 ata a actualidade.
30. (Re)crear textos con intención literaria a partir dos modelos traballados na clase.

4.- Concreción para cada estándar de aprendizaxe avaliable da temporalización, procedementos e instrumentos de avaliación e grao mínimo de consecución para superar a materia.

Temporalización

A temporalización dos contidos depende fundamentalmente das características do alumnado de cada grupo e do desenvolvemento do proceso de ensino-aprendizaxe.

Ademais hai que ter en conta todas as actividades que se realizan durante o curso escolar fóra e dentro da aula que non se inclúen nas actividades propostas por este proxecto didáctico.

Partindo destas premisas, a temporalización que aquí propoñemos non pode ser máis que aproximativa e haberá que adaptala ás peculiaridades do centro e aos diversos ritmos que teña o alumando.

Os libros de texto utilizados en 1º e 3º da ESO da editorial Anaya están divididos en 12 unidades, o que corresponde a catro unidades por trimestre. Cada unidade pode desenvolverse en, aproximadamente, 18 sesións de clase, permitindo así unha organización flexible que axude a completar os contidos, reforzalos ou adaptalos ás características de cada grupo. Os libros de texto para 2º e 4º da ESO, da editorial Rodeira contan cunha organización semellante.

Procedementos e instrumentos de avaliación

Realizarase unha avaliación inicial que servirá para saber os coñecementos previos daqueles alumnos que a profesora non coñece e para delimitar os problemas competenciais comunicativos que poidan aparecer, para así poder facer as adaptacións e os reforzos necesarios na programación curricular.

Por outra parte, levarase a cabo unha avaliación continua, para a cal se realizarán distintas probas orais e escritas dos contidos así como das actividades realizadas dentro e fóra da aula.

A avaliación que practique a docente responderá aos principios de ser **formativa** e **continua**. Non terá en conta unicamente o produto final, senón que valorará o mérito dunha aprendizaxe a partir dunha situación inicial e persoal e posibilitará a inclusión de reaxustes no propio proceso.

A **avaliación formativa** tratará de:

- Analizar as causas da dificultade de aprendizaxe.
- Descubrir as dificultades atopadas polos alumnos.
- Situar ao alumno na secuencia de aprendizaxe adecuada ao seu nivel.
- Reorientar o proceso de ensino-aprendizaxe deseñada para superar as deficiencias detectadas.

A partir de aquí, valoraranse os progresos efectuados polo estudante en relación co estado de partida. Isto leva á necesidade de que se realice de xeito adecuado a avaliación inicial. A partir da información recollida, farase unha selección e planificación das actividades que permitan progresar dende a súa situación de partida.

Os instrumentos de avaliación que se empreguen non deben limitarse ás probas colectivas, senón que se terán en conta as actividades habituais dos alumnos, a entrevista, a observación sistemática, rexistro de datos, ademais das probas, sexan orais ou escritas, individuais ou colectivas.

Débeselle prestar atención ás opinións dos rapaces para que se sintan partícipes do proceso formativo no que se encontran. Neste sentido, serán de gran utilidade as formas de autoavaliación e coavaliación.

Unha vez recibidos os datos considerados, terase especial coidado nas transmisións aos alumnos dos resultados da súa actividade escolar. Informar dos erros cometidos e diálogos, o modo de poder superalos. Comentarase os avances logrados, e evitarase as referencias aos logros dos demais compañeiros.

Na avaliación da lingua oral darase prioridade a aqueles aspectos ortolóxicos, morfosintácticos, léxicos, semánticos e sociais do uso da lingua oral que favorezan a comunicación.

Será importante unha ficha individual na que figuren aspectos como:

- Grao de participación nas diversas formas de comunicación oral: debates, conversación...
- Cualidades do falante: exposición ordenada, léxico adecuado, ortofonía...
- Captación das ideas principais, emprego do rexistro de lingua adecuado a cada situación.

En canto á lingua escrita, deberase avaliar se o alumno é capaz de expoñer as súas ideas de forma organizada e fluída, segundo unha orde lóxica. Tamén deberíamos ter en conta:

- Presentación dos traballos: marxes, limpeza, ilexibilidade...
- Ortografía e puntuación.
- Estilo e recursos literarios empregados.
- Creatividade e orixinalidade.

Canto á literatura, poden analizarse os comportamentos no grao de interese e gusto alcanzado pola lectura, ou a sensibilidade estética desenvolvida ante as producións literarias. Cando se realicen comentarios de

texto que serán moi sinxelos, se recoñecen os elementos estruturais (tempo, espazo, acción, argumentos, personaxes) e os distintos tipos de procedementos retóricos empregados.

Os criterios de cualificación da nosa materia serán comunicados ao principio de curso a todo o alumnado para que deste xeito saiba como superar a área de Lingua Galega e Literatura. Tamén se farán reunións cos membros do Departamento de Lingua e literatura castelá para establecer puntos comúns.

A cualificación será numérica e nominativa e teranse en conta os seguintes puntos:

- Probas escritas teóricas, onde se recollerán os coñecementos gramaticais, de comunicación, técnicas de traballo, de literatura, etc... dos alumnos.
- Cualificacións sobre os libros de lectura (a profesora indicará aos alumnos en que consistirá o seguimento de cada unha das lecturas).
- Probas de expresión oral.
- Cualificacións diarias que o profesor obterá da realización das tarefas tanto na aula como na casa.
- Cualificacións sobre os procedementos e as actitudes dos alumnos.
- Traballos voluntarios.

A recuperación do libro de lectura obrigatorio faranse sempre despois de cada avaliación. As de recuperación do libro de texto serán en xuño para o alumnado que non aprobouse algunha das avaliacións do curso.

Grao mínimo de consecución para superar a materia

1º ESO

- Comprender, interpretar e producir calquera texto de carácter oral ou escrito.
- Demostrar que se escoitan de xeito crítico e reflexivo as mensaxes en xeral e as dos medios de comunicación en particular.
- Coñecer e aplicar as tecnoloxías da información e da comunicación.
- Empregar correctamente as características gráficas da lingua escrita: puntuación, interrogación, maiúsculas, regras ortográficas...
- Saber identificar o tema ou a idea principal dun texto.
- Distinguir as clases de palabras.
- Facer unha mínima reflexión sobre as diferentes categorías gramaticais.
- Autoavaliar a aprendizaxe da lingua.
- Planificar textos escritos.
- Valorar as linguas como medios de relación interpersoal e sinal de identidade.
- Coñecer a lusofonía
- Recoñecer e valorar os principais fenómenos que caracterizan as variedades diatópicas do galego.
- Saber interpretar, analizar e explicar textos literarios así como a identificación das características temáticas e formais dos mesmos.
- Coñecer as oracións e os seus constituíntes.
- Ter o caderno de clase ao día e ben coidado.
- Demostrar ter lido os libros de lectura obrigada: coñecer argumento, personaxes... e reflexionar sobre diferentes aspectos da obra lida.
- Utilizar a lingua galega de xeito oral e escrito en todas as tarefas e durante as aulas.

2º ESO

- Acentuar correctamente as palabras e empregar correctamente o acento diacrítico.
- Identificar a idea principal e as secundarias nos textos orais e escritos.
- Ler con certa fluidez e expresividade.
- Coñecer as ideas principais acerca da historia da nosa literatura e algúns dos seus autores máis salientábeis así como os principais elementos narrativos (narrador, espazo, tempo, personaxes...).
- Ter unhas nocións básicas sobre a realidade socio-lingüística de Galiza: prexuízos e normalización.
- Recoñecer os principais recursos estilísticos nas obras literarias.
- Demostrar ter un uso fluído da lingua, tanto a nivel oral como escrito.
- Saber utilizar o vocabulario aprendido.
- Empregar correctamente as características gráficas da lingua escrita: puntuación, interrogación, maiúsculas, regras ortográficas, ...
- Distinguir as clases de palabras. Diferenciar entre enunciado, frase e oración. Identificar as oracións e os seus constituíntes. Analizar oracións simples.
- Identificar as seguintes funcións primarias: suxeito, predicado, CD, CI, CC e atributo.
- Conxugar correctamente os verbos regulares con todas as particularidades (alternancia)..
- Ter o caderno de clase ao día e ben coidado.
- Demostrar ter lido os libros de lectura obrigada: coñecer argumento, personaxes... e reflexionar sobre diferentes aspectos da obra lida.
- Utilizar a lingua galega de xeito oral e escrito en todas as tarefas e durante as aulas.

3º ESO

- Manexar de maneira apropiada as normas ortográficas e expresarse con corrección na produción de textos escritos.
- Comprender e interpretar textos orais de calquera tipo. Identificar temas e subtemas así como a estrutura comunicativa das mensaxes.
- Demostrar unha escoita crítica e reflexiva dos medios de comunicación.
- Produción de textos tanto orais como escritos en distintos rexistros, coherentes e ben organizados.
- Coñecemento e aplicación das Tecnoloxías da Información e da Comunicación.
- Ler con expresividade e comprensión textos literarios e non literarios.
- Posuír coñecementos básicos sobre a formación histórica do léxico.
- Adquirir e utilizar dun xeito progresivo un léxico persoal cada vez máis amplo: coñecer o léxico traballado nas unidades didácticas.
- Recoñecer e utilizar con corrección as principais categorías gramaticais: substantivos, adxectivo, posesivo, ...
- Coñecer a fonética e fonoloxía do galego e as interferencias.
- Coñecemento e valoración do plurilingüismo e a lusofonía. Valorar a Normalización.
- Traballar con textos significativos e acadar un coñecemento apropiado da literatura da Idade Media ao 1926.
- Elaborar traballos individuais e/ou en grupo.
- Demostrar ter lido os libros de lectura obrigada.
- Utilizar a lingua galega de xeito oral e escrito en todas as tarefas e durante as aulas.

4º ESO

- Producir textos escritos con coherencia, corrección, adecuación e cohesión.
- Saber utilizar os recursos expresivos na comunicación oral.

- Coñecer a situación sociolingüística de Galicia ao longo do século XX.
- Posuír coñecementos mínimos sobre as variedades xeográficas da lingua.
- Adquirir e utilizar dun xeito progresivo un léxico persoal cada vez máis amplo.
- Recoñecer e corrixir as incorreccións léxicas.
- Saber as nocións básicas das relacións semánticas.
- Coñecer o vocabulario traballado nas unidades didácticas.
- Utilizar correctamente os procedementos de formación do feminino e plural de substantivos e adxectivos.
- Recoñecer e utilizar con corrección os pronomes persoais, demostrativos e posesivos.
- Utilizar correctamente as formas de verbos regulares e irregulares. Posuír coñecementos mínimos de sintaxe.
- Ler con expresividade e comprensión textos literarios e non literarios.
- Manexar con corrección as normas ortográficas.
- Coñecer os movementos e autores máis significativos da literatura do século XX. Irmandades, Xeración Nós, Vanguardas, Posguerra, e XXI.
- Demostrar ter lido os libros de lectura obrigatoria.
- Utilizar a lingua galega de xeito oral e escrito en todas as tarefas e durante as aulas.

5. Concrecións metodolóxicas que require a materia.

Traballar de maneira competencial na aula supón un cambio metodolóxico importante; o docente pasa a ser un xestor de coñecemento e o alumnado adquire un maior grado de protagonismo. A área de Lingua Galega e Literatura é unha materia das denominadas instrumentais, polo que no traballo de aula o docente manexa dous obxectivos fundamentais: a consecución de obxectivos curriculares a través dos contidos de currículo e o desenvolvemento de habilidades que favorezan a aprendizaxe dos alumnos noutras áreas. Neste proceso é necesario o adestramento individual e o traballo reflexivo de procedementos básicos da materia: a comprensión oral e lectora, a expresión oral e escrita e a argumentación que son, obviamente, extrapolables a outras áreas e contextos de aprendizaxes. Nalgúns aspectos da área, fundamentalmente naquelas que perseguen as habilidades de comunicación entre iguais e o desenvolvemento da expresión e comprensión oral, o traballo en grupo colaborativo achega, ademais do adestramento de habilidades sociais básicas e o enriquecemento persoal desde a diversidade, unha plataforma inmejorable para adestrar a competencia comunicativa. Desde o coñecemento da diversidade da aula e en resposta ás múltiples intelixencias predominantes no alumnado, o desenvolvemento de actividades desde a teoría das intelixencias múltiples facilita que todos os alumnos e as alumnas poidan chegar a comprender os contidos que pretendemos que se adquiran para o desenvolvemento dos obxectivos de aprendizaxe. Na área de Lingua Galega e Literatura é indispensable a vinculación a contextos reais e a aplicación dos conceptos máis abstractos para mellorar o desenvolvemento lingüístico do alumno. Para iso, as tarefas competenciais propostas facilitarán este aspecto e permitirán a contextualización de aprendizaxes en situacións cotiás e próximas aos alumnos.

6. Materiais e recursos didácticos que se van utilizar.

- O libro do alumnado para a área de Lingua Galega e Literatura: *Lingua e Literatura 1º de ESO*, editorial Anaya; *Lingua e Literatura 2º ESO*, editorial Rodeira; *Lingua e Literatura 3º ESO*, editorial Anaya; *Lingua e Literatura 4º ESO*, editorial Rodeira.
- A Proposta didáctica para Lingua Galega e Literatura de 1º, 2º, 3º e 4º ESO.
- Os recursos fotocopiáveis da Proposta didáctica, que recollen lecturas complementarias; actividades de reforzo e de ampliación; material para o desenvolvemento das competencias; fichas de autoavaliación e a Adaptación curricular.
- O libro dixital.
- A web do profesorado.
- Os cadernos complementarios de ortografía, léxico, morfosintaxe e expresión escrita.

- Os cadernos de carácter didáctico monográficos (Deseño de rúbricas e Avaliación externa) e de estratexias metodolóxicas (Portfolio e Aprendizaxe cooperativa).
- Textos extraídos do libro ou doutra fonte.
- Os dicionarios da clase e/ou biblioteca.
- O ordenador e proxector da clase.
- Teranse en conta os recursos que o centro poida achegar, especialmente a biblioteca escolar, ou outros de fácil acceso como bibliotecas públicas, centro de recursos, etc...

7. Criterios de avaliación, cualificación e promoción do alumnado.

Tanto para 1º, 2º, 3º e 4º da ESO seguiremos os mesmos criterios que son os seguintes cunha lixeira modificación en 4º de ESO á hora de establecer as porcentaxes, como se verá máis abaixo:

1.- Ao inicio do curso realizarase a todos os alumnos/as unha **avaliación inicial** co obxecto de avaliar as capacidades intelectuais, os coñecementos básicos e a actitude ante a materia, que só terá carácter informativo para o profesorado á hora de planificar a atención á diversidade.

2.- A avaliación de cada un dos libros de lectura obrigatoria por trimestre farase por medio de probas/traballos escritos ou probas orais segundo criterio da profesora quen valorará cal é a proba máis recomendable ou efectiva para cada alumno e/ou situación. O incumprimento por parte do alumno/a desta tarefa suporá suspender a materia no trimestre e/ou a final do curso, no seu caso aínda tendo superadas as probas de coñecementos.

3.- Para obter a cualificación trimestral poderase facer **unha ou dúas probas** escritas das unidades didácticas traballadas, con exercicios/actividades dos elementos que as estruturan. Na nota final avaliarase non só o coñecemento sobre a materia, senón tamén a expresión deses contidos, de forma que unha resposta correcta pero mal explicada acadará menos puntuación que unha que se exprese cun alto grao de corrección sintáctica e cun léxico adecuado (utilización de palabras baúl, repeticións de vocabulario, alteracións sintácticas que dificulten a claridade da mensaxe...).

- Para 1º, 2º e 3º da ESO:

A media das probas escritas ("exames") cuantificarán un **70%**; a nota do libro de lectura obrigatorio un **10%**, e o **20%** restante será para avaliar a actitude, comportamento, participación na clase, a calidade do galego estándar e a realización na libreta das tarefas ou "deberes" tanto na aula coma na casa que a profesora esixa en cada momento. O uso na clase doutra lingua que non sexa a galega, non só poderá baixar a nota, senón que incluso pode ser motivo para suspender a materia de lingua galega e literatura. A superación dos mínimos esixíbeis será o cinco (5).

- Para 4º da ESO:

A media das probas escritas ("exames") cuantificarán un **80%**; a nota do libro de lectura obrigatorio un **10%** e o **10%** restante será para avaliar o traballo de casa e de clase así como a actitude, comportamento, participación na clase, a calidade do galego estándar. O uso na clase doutra lingua que non sexa a galega, non só poderá baixar a nota, senón que incluso pode ser motivo para suspender a materia de lingua galega e literatura. A superación dos mínimos esixíbeis será o cinco (5).

4.- O alumnado poderá **subir nota** ben con **lecturas voluntarias** (propostas pola profesora) ben con **traballos voluntarios** (propostos polas alumnas e alumnos e/ou pola profesora) para cada trimestre a partir dun 4 na nota media dos exames escritos; é dicir, sempre que se acade un 4 nos exames escritos, poderase acadar o 5 na avaliación. Tanto os libros de lectura voluntarios (até un máximo de dous por trimestre) coma os traballos voluntarios (até un máximo de dous por trimestre) serán puntuados da seguinte forma: cada libro de lectura cun 0.5 e cada traballo cun 0.25 no caso de estaren aptos (no caso de non estaren aptos a puntuación será 0).

5.- Para a **cualificación final** será determinante a 3ª avaliación, se ben se terán en conta as dúas anteriores.

Será condición indispensable para aprobar a utilización da lingua galega dentro da aula, o seu uso en todas as tarefas e a predisposición positiva cara a ela en especial o alumnado con dificultades ben por orixe non galega ben por outras razóns.

6.- **Probas de recuperación parcial.** Poderán realizarse **probas de recuperación parcial dos libros de lectura obrigatorios, non dos contidos** (a recuperación dos contidos será ao final de curso). Estas recuperacións parciais dos libros de lectura obrigatorios serán sempre despois de cada avaliación, isto é, a

recuperación do libro da 1ª avaliación será á volta das vacacións de Nadal; a do libro da 2ª avaliación, á volta das de Semana Santa, e sempre dentro da 1ª semana de clase despois do período vacacional.

7.- A penalización por **faltas de ortografía** cometidas tanto nos exames, traballos, como nos textos de creación dos alumnos/as terán a penalización segundo o seguinte criterio: cada falta descontará 0,05 até un máximo de 1 punto.

8.- Calquera proba de avaliación poderá considerarse suspensa (e nese caso terá unha cualificación de 0 puntos) se hai constancia de que o alumno/a copiou, permitiu que outros/as copiasen o seu traballo ou participou en calquera actividade ou estratexia para mellorar os resultados (propios ou alleos) mediante procedementos deshonestos.

A profesora tamén poderá rexeitar un exame ou exercicio se a súa presentación ou caligrafía o fan ilexible; neste caso quedará ao seu criterio a repetición da proba ou a súa substitución por unha proba oral.

8. Indicadores de logro para avaliar o proceso do ensino e a práctica docente.

Ao finalizar cada unidade didáctica realizaranse unha secuencia de preguntas que permitan ao docente avaliar o programado na aula e establecer estratexias de mellora.

INDICADORES	VALORACIÓN	PROPOSTAS DE MELLORA
1. Realiza a avaliación inicial ao principio de curso para axustar a programación ao nivel dos estudantes.		
2. Detecta os coñecementos previos de cada unidade didáctica.		
3. Revisa con frecuencia os traballos propostos na aula e fóra dela		
4. Proporciona a información necesaria sobre a resolución das tarefas e como pode melloralas.		
5. Corrix e explica de forma habitual os traballos e as actividades dos alumnos e as alumnas, e dá pautas para a mellora das súas aprendizaxes.		
6. Utiliza suficientes criterios de avaliación que atendan de maneira equilibrada a avaliación dos diferentes contidos.		
7. Favorece os procesos de autoavaliación e coavaliación.		
8. Propón novas actividades que faciliten a adquisición de		

obxectivos cando estes non foron alcanzados suficientemente.		
9. Propón novas actividades de maior nivel cando os obxectivos foron alcanzados con suficiencia.		

9. Organización das actividades de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes.

O plan de recuperación de pendentes e os procedementos que se seguirán para recuperar a materia son os seguintes:

- A elaboración dun plan de traballo de recuperación, que o alumno deberá realizar seguindo as directrices da profesora de aula e que consistirá en actividades sobre os contidos mínimos esixibles.
- O traballo constará de dúas partes. A 1ª parte, constituída por 6 unidades e un comentario de texto e a 2ª por outras 6 unidades con outro comentario de texto. A 1ª parte entregaráselle ao alumno a primeiros de outubro e terá que devolvela, cos exercicios feitos nunha libreta, como data tope o 9 de xaneiro de 2017. A 2ª parte, entregaráselle a mediados de xaneiro de 2017 e terá que devolvela tamén na mesma libreta o día 21 de abril de 2017 como data tope. Una nota positiva en cada traballo permitiralle ao alumno coa asignatura pendente non ter que presentarse ao exame de pendentes de maio.
- Para o resto dos alumnos a avaliación realizarase a través das probas ordinarias e extraordinarias que se realizarán nos meses de maio e setembro.
- Os alumnos con pendente serán informados a principios de curso dos procedementos que teñan ao seu dispor para recuperar a materia pendente e explicaráselles o plan de traballo. A profesora será a encargada de proporcionar e recoller o material en cada período.

Os criterios de avaliación e cualificación que se aplicarán serán os que aparecen na programación.

10. Deseño da avaliación inicial e medidas individuais ou colectivas que se poidan adoptar como consecuencia dos resultados.

A avaliación inicial facilítanos non só coñecemento acerca do grupo como conxunto, senón que tamén nos proporciona información acerca de diversos aspectos individuais dos nosos estudantes. Realizaremos unha proba escrita, nos primeiros días de clase, que se corraxirá posteriormente na clase nunha posta en común. A partir dela poderemos:

- Identificar os alumnos ou as alumnas que necesitan un maior seguimento ou personalización de estratexias no seu proceso de aprendizaxe. (Débese ter en conta aquel alumnado con necesidades educativas, con altas capacidades e con necesidades non diagnosticadas, pero que requiran atención específica por estar en risco, pola súa historia familiar, etc.).
- Saber as medidas organizativas a adoptar. (Planificación de reforzos, situación de espazos, xestión de tempos grupais para favorecer a intervención individual).
- Establecer conclusións sobre as medidas curriculares a adoptar, así como sobre os recursos que se van empregar.
- Analizar o modelo de seguimento que se vai utilizar con cada un deles.
- Acoutar o intervalo de tempo e o modo en que se van avaliar os progresos destes estudantes.
- Fixar o modo en que se vai compartir a información sobre cada alumno ou alumna co resto de docentes que interveñen no seu itinerario de aprendizaxe; especialmente, co titor.

11. Medidas de atención á diversidade

A profesora ten que ter presente que as diferenzas que hai entre o alumnado impiden conseguir obxectivos idénticos. Polo tanto, sen renunciar á existencia de obxectivos xerais comúns, hai que considerar a necesidade de dispor de métodos de ensino alternativo, segundo a diversidade do alumnado e o ritmo de aprendizaxe.

Partindo do proxecto curricular, a profesora realizará as adaptacións necesarias, tendo en conta os seguintes puntos:

- Adaptar o material didáctico.
- Variar a metodoloxía segundo as necesidades de cada alumno e alumna.
- Propoñer actividades de aprendizaxe diferenciadas.
- Organizar grupos de traballo flexíbeis.
- Ampliar ou reducir bloques de contidos segundo o interese e a capacidade do alumnado.
- Modificar a temporalización ou a orde dos contidos indicados nos apartados anteriores.

Reforzos:

- Lecturas significativas de fragmentos da obra de autores clásicos e actuais da nosa literatura e en especial de obras de literatura xuvenil. A mellora na eficacia lectora será o eixo fundamental destas actividades.
- Elaboración de textos propios para exercitar o traballo de redacción e posterior corrección de posibles erros.
- Exercicios complementarios de gramática. Son exercicios, na súa maioría relacionados coa morfoloxía, que inciden nas habituais carencias que presenta o alumnado nesta etapa educativa e axudan a reforzar os coñecementos xa adquiridos en cursos anteriores.
- Exercicios de acentuación, léxico e semántica. Incidindo na análise de elementos lingüísticos tales como lexemas, prefixos, sufixos, etc. Busca de palabras no dicionario.

12. Concreción dos elementos transversais que se traballarán no curso que corresponda.

O artigo 4 do Decreto 86/2015, que establece o currículo da Educación Secundaria Obrigatoria na Comunidade, subliña a relevancia dos elementos transversais na Programación. No currículo de Lingua e Literatura Galega, por tanto, inclúese tamén unha serie de contidos que son transversais nas distintas materias, sen prexuízo do seu tratamento específico nalgunhas delas: a comprensión lectora, a expresión oral e escrita (características da área de Lingua), a comunicación audiovisual, as TIC, o emprendemento, e la educación cívica e constitucional.

Ademais, desde o tratamento dos contidos, as imaxes e os textos, e desde a propia acción educativa, débense fomentar valores como a igualdade entre homes e mulleres, a non discriminación por calquera condición ou circunstancia persoal ou social, a resolución pacífica de conflitos, a defensa da liberdade, a igualdade, os dereitos humanos e a paz, e o rexeitamento de calquera tipo de violencia.

Respecto a isto, hai que subliñar que o Decreto 86/2015, *destaca de* forma significativa a prevención da violencia de xénero, da violencia contra as persoas con discapacidade, da violencia terrorista e de calquera forma de violencia, racismo ou xenofobia. Evitaranse os comportamentos e os contidos sexistas e os estereotipos que supoñan discriminación por razón da orientación sexual ou da identidade de xénero, favorecendo la visibilidade da realidade homosexual, bisexual, transexual, transxénero e intersexual. Igualmente, han de evitarse comportamentos e contidos sexistas, e estereotipos que supoñan discriminación.

A materia debe contribuír tamén a incorporar elementos relacionados coa educación e seguridade vial, co desenvolvemento sostible e a protección do medio ambiente, cos riscos de explotación e abuso sexual, e coas situacións de risco derivadas do uso das TIC.

A comprensión lectora e a expresión oral e escrita son parte nuclear do currículo de Lingua na ESO, polo que está presente en todas as actividades realizadas.

A comunicación audiovisual é tamén parte integrante do currículo de Lingua e Literatura, especialmente no tratamento dos novos xéneros discursivos que combinan a linguaxe verbal con outras formas de comunicación.

O uso das tecnoloxías da información e a comunicación enténdese non só como un soporte para determinadas compoñentes e ferramentas de aplicación na clase, senón pola súa función básica para a personalización da aprendizaxe, polas súas posibilidades didácticas e pola conexión cos hábitos e experiencias das novas xeracións de alumnos.

Moitos dos textos empregados na clase, así como as lecturas tanto obrigatorias como voluntarias, teñen como fío condutor o desenvolvemento emocional dos adolescentes, o emprendemento e a educación cívica e en valores (respecto, tolerancia, cooperación, solidariedade, igualdade entre homes e mulleres, igualdade social, rexeitamento de calquera tipo de discriminación, análise crítica de hábitos de consumo, defensa do medio ambiente).

13. Actividades complementarias e extraescolares programadas polo departamento.

Este tipo de actividades están destinadas a contribuír á formación integral do alumnado e a servir como complemento do seu traballo propiamente escolar. A complementarias son as que se realizan en horario lectivo e forman parte da programación; as extraescolares realízanse fóra de horario lectivo, son de participación voluntaria e deben figurar na programación anual aprobada polo Consello Escolar.

Todas as actividades que aquí figuran forman parte dun plan previo que está suxeito a modificacións circunstanciais ou necesidades do centro, que nalgúns casos é posible que, ou ben non permitan a súa realización tal e como estaba prevista, ou determinen o seu cambio por unha nova actividade que xurda no proceso do curso.

- Charlas/coloquios con autores/as de libros lidos polo alumnado.
- Charlas/coloquios sobre temas de sociolingüística.
- Rotas literarias que sexan ofertados por editoriais, concellos ou outras institucións.
- Participación nas actividades programadas polo EDLG.
- Obradoiros de teatro.
- Conferencias.

14. Mecanismos de revisión, avaliación e modificación das programacións didácticas en relación cos resultados académicos e procesos de mellora.

Aspectos avaliar	A destacar	A mellorar	Propostas de mellora persoal
Temporalización das unidades didácticas			
Desenvolvemento dos obxectivos didácticos			
Manexo dos contidos da unidade			
Descritores e desempeños competenciais			
Realización de tarefas			
Estratexias metodolóxicas seleccionadas			
Recursos			
Claridade nos criterios de avaliación			
Uso de diversas ferramentas de avaliación			
Portfolio de evidencias dos estándares de aprendizaxe			
Atención á diversidade			
Interdisciplinariade			

Padrenda-Crespos, 26 de setembro 2016

Carmen Blanco Sieira

(Xefa de departamento)

